

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ
ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΕΞ ΑΙΓΥΠΤΟΥ
Ο ΣΤΑΝΔΕΥ
 Η ΣΧΟΛΗ ΤΗΣ ΓΑΣΝΑΙΑ ΠΟΛΙΑΝΑΣ
Η ΕΛΜΑΪΟΥ
ΠΡΩΤΟΣ ΕΡΩΣ
ΟΙ ΤΑΦΟΙ ΤΟΥ ΝΩΕ ΚΑΙ ΤΟΥ ΜΩΥΣΕΩΣ
 Η ΤΕΧΝΗΤΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΩΝ ΡΟΥΒΙΝΙΩΝ
ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ
ΑΝΕΚΔΟΤΑ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΕΞ ΑΙΓΥΠΤΟΥ

Ἐν Δαμιέττῃ, τῆ 13 Φεβρουαρίου 1888

Ἡ Δαμιέττη

Ἐξακολουθῶ νὰ σοι γράφω ἀπὸ τῆς χθὲς ἀνεχώρησα μετὰ πολλῶν ἄλλων, δικηγόρων τῆς Μανσούρας, οἵτινες ἐπορεύοντο εἰς Δαμιέττην ἕνεκα δικαστικῶν ὑποθέσεων, εἰς τὴν διὰ τοῦ σιδηροδρόμου διάωρον ἀπέχουσαν αἰγυπτιακὴν ταύτην πόλιν. Ἡ Δαμιέττη εἶνε μᾶλλον χωρίον παρὰ πόλιν μετὰ ὅλας τὰς 60 — 70 χιλιάδας κατοίκους οὗς ἀριθμεῖ. Οἱ κάτοικοί τῆς εἶνε σχεδὸν ὅλοι φελλάχοι, ὄντα δηλαδὴ μετέχοντά ἀνθρώπου καὶ κτήνους· τὸ πῶς ζῶσι, σοὶ τὸ περιέγραψα ἤδη· πλὴν, οὔτε ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, οὔτε ἐν Μανσούρᾳ ἠσθάνθη τὴν φρίκην, ἣν μοὶ ἐνεποίησαν τὰ ἐλεεινὰ ἀνθρωπόμορφα δίποδα τῆς Δαμιέττης. Τὸ χωρίον τοῦτο εἶνε ρυπαρὸν, ὅσον δύνασαι νὰ φαντασθῆς — εἰς τὰ 1883 ἀπ' αὐτοῦ ἤρξατο τῆς περιουσίας τῆς ἢ χολέρα, σπουδαῖον παράσημον, ὡς βλέπεις! — ἀρχικίότατον δὲ αἰο-

κίαι εἶνε ὡς ἐρείπια, νομίζει τις ὅτι εὑρίσκεται ἐν τῇ Πομπηίᾳ· δὲν ὑπάρχει οὐδὲν σχέδιον, ὡς εἰς ὅλα τὰ αἰγυπτιακὰ χωρία· εἰσέρχεσθε εἰς ἕνα δρόμον καὶ ἀφοῦ προχωρήσετε 5—10 λεπτά τῆς ὥρας, εὑρίσκεσθε ἀπροσδοκῆτως πρὸ ἑνὸς . . . τοίχου. Διὰ τοῦτο ἀλλοιμονον εἰς ὄντινα χάσῃ τὸν δρόμον, οὐδέποτε θὰ εὑρεθῇ πλέον· εἶνε χαμένος διὰ παντός! . . . Νόστιμα εἶνε τὰ παράθυρα τῶν οἰκιῶν, ἅτινα εἶνε ὅλα καφασωτὰ, διατηροῦντα ρυθμὸν ἀρχαῖον ἀραβικόν, τοῦτο ἕνεκα εἶνε τὴν θέαν περίεργα καὶ εὐχάριστα. Τοιαύτην παρακλήσιαν, γνησίαν δ' ὅμως ἀρχαίαν ἀραβικὴν συναρμογὴν ζύλων εἶδομεν ἐν παναρχαίῳ τοῦ χωρίου Τζαμίφ, εἰς τὰς κατὰ κόμβου, ὅπου κεῖνται οἱ τάφοι πάλαι ἀποθανόντων ἐπιστήμων ἀράβων.

Ἄλλ' ἂν ὡς χωρίον εἶνε ἐλεεινὴ καὶ δυσειδής, ὡς τοποθεσία, ὑπὸ φυσικὴν ἔποψιν, ἡ Δαμιέττη εἶνε ἐκτάκτου λαμπρότητος. Ἐχει ποταμὸν τὸν Νεῖλον, μετὰ πλουσιωτάτην φυτεῖαν καὶ λίμνην θαυμασίαν, τρεῖς ὥρας δὲ μακρὰν καὶ θάλασσαν, καθιστῶσαν τὴν ἀτμόσφαιραν τοῦ χωρίου δροσερὰν καὶ ἐλαφρὰν. Ἡ ἡμέσειαν ὥραν μακρὰν κειμένη λίμνη Μηζέλα, οὐχὶ μόνον ὑπὸ φυσικὴν καλλονὴν εἶνε σπουδαία, ἀλλὰ καὶ ἕνεκα τῶν ἀπείρων ἐν αὐτῇ ἀλιευομένων φισιχῶν, εἶδους ἰχθύων μεγίστης καταναλώσεως. Τὸ κράτος εἰσπράττει ἀπὸ τοῦς λιμναίους τοῦτους ἰχθεῖς τὸ οὐχὶ εὐκαταφρόνητον ποσὸν 30,000 λιρῶν (1 ἑκατομμύριον φράγκων) ἑτησίως. Καθ' ἑκάστην διασχίζουσι τὴν Δαμιέττην πληθὺς καμήλων, ἐφ' ὧν μεταφέρονται ἐντὸς σάκκων αἱ πολυτάλαντοι αὐταὶ κόραι τῆς λίμνης, αἱ δεσποινίδες φισιχίαι, εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν, ὁπόθεν ἀκολούθως διανέμενται ἀνά ὅλην τὴν αἰγυπτιακὴν γῆν. Ἡ Δαμιέττη ἔχει πληθὺν φοινίκων. Μὴ πιστεύης μερικὸς, ὅταν σοὶ περιγράψω τὴν Αἴγυπτον σύνθετον ἀπὸ πυραμίδας καὶ φοινίκας. Ἐγὼ εἶδα καὶ ἔπαθα διὰ νὰ ἴδω πυραμίδας, δάση δὲ φοινίκων μόλις εἰς τὰ περίχωρα τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ ἐδῶ τώρα τὸ δεύτερον. Σὲ βεβαιῶ, ὅτι δὲν ὑπάρχει ρωμαντικώτερον πρᾶγμα ἀπὸ

ρίκτι. Οίος τραγέλαφος! Η νύμφη ήγαστο εις τὸ λουτρὸν. Ὅτε εἶθ' ἔφασαν—τὸ λουτρὸν ἐξώθεν ὁμοιάζει πρὸς τὰ ἑρείπια τῆς Ἱερουσαλήμ.— ἡ μουσικὴ ἔστι πρὸ τῆς θύρας καὶ ἐδολοφύρει τὰ ὦτα καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ λουτροῦ. Τὸ χωρίον ἦτο ἀνάστατον καὶ περιέμενον ἐξώθεν, ἕως ὅτου ἐξῆλθε καὶ τὴν ᾠδήγησαν πάλιν εἰς τὸν οἶκον τῆς. Τὴν νύκτα ἐγείναν οἱ γάμοι. Ὁλος ὁ δρόμος ἦτο σημαϊστολόιστος μὲ μικρὰς σημαίας, ὡς τὰς τῶν πλοίων. Τὰ λοιπὰ κοινῶ περιττὰ περιγραφῆς, διότι δὲν ἔχουσι τὴν ἰδιαιτέρον.

Τὸ δικαστήριον

Ἡ Μανσοῦρα ὑφίλει τὴν προαγωγὴν τῆς καὶ τὸν πολιτισμὸν τῆς εἰς τὰ Μικτὰ Δικαστήρια ὅπου εἶνε καὶ πολλοὶ δόκιμοι ἡμέτεροι συμπολίται ὡς δικηγόροι. Τὸ Δικαστήριον κεῖται ἐν μέσῳ ἀγρῶν χόρτων καὶ σκουπιδίων, εἶνε δ' ὅμως μεγαλοπρεπὲς, ὠραῖον οἰκοδόμημα μὲ εὐρεῖα, αἰθούσας, μεγάλας κλίμακας, ὠραῖα γραφεῖα καὶ παραδειγματικὴν εὐπρέπειαν. Οἱ δικηγόροι, ὡς καὶ οἱ τῆς Ἀλεξανδρείας, φέρουσι κατὰ τὰς συνεδριάσεις ὠραίας μεγαλοπρεπεῖς στολὰς. Φαίνονται ὡς ἀρχιερεῖς· πολλάκις ἤμπορεῖ ν' ἀπατηθῆτε καὶ νὰ ἀσπασθῆτε τὴν δεξιάν των. Ἐν ταῖς συνεδριάσει εἶνε ἀξιοσημείωτος ἡ ἐπικρατοῦσα ἀξιοπρέπεια καὶ σιγὴ. Ἐπικρατεῖ τοιαύτη τάξις, ὡς εἶν ἡτο ἐκκλησία. Αὐτὰ λέγονται δικαστήρια, φίλτατοι Ἀθηναῖοι! Ὡς γλώσσα τῶν δικαστηρίων καθιερώθη ἡ γαλλικὴ καὶ τοῦτο διότι ἔχομεν Κυβερνήσεις, αἵτινες ζητοῦσι νὰ τετραγωνήσωσι τὸν κύκλον τὰ δὲ πρὸ ὀφθαλμῶν μέγιστα τοῦ ἐλληνισμοῦ συμφέροντα οὐδὲ ἀντιλαμβάνονται κἂν. Ἡκουσα παρ' ἀνδρῶν ἐν γνώσει τῶν πραγμάτων διατελούντων, ὅτι ἡ ἐλληνικὴ Κυβέρνησις πρὸ ἔτων ἐκὼν ἐνήργει ὡς εἶδει θὰ ἦτο δυνατὴ ἡ εἰσαγωγὴ τῆς ἐλληνικῆς. Τὶ ὠφελεῖαις θὰ εἶχεν ἐκ τούτου ὁ ἐλληνισμὸς, καὶ τυφλοῖς δῆλον.

Σοὶ εἶχον ὑποσχεθῆ νὰ σοι γράψω ἐκ Καΐρου. Καθὼς βλέπεις τὰ παρεμπέσοντα μικρὰ ταῦτα ἀνὰ τὰ χωρία ταξείδια μὲ ἠνάγκασαν ν' ἀναβάλω διὰ τὴν κύριον τὴν εἰς Καΐρον μετάβασίν μου. Ὅστε ἐκείθεν θὰ ἔχης ἄλλας νεωτέρας ἐντυπώσεις.

Σὲ ἀσπάζομαι Ὁ φίλος σου
Α. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΥΣ

Τέχνασμα ἰατροῦ. Ὁ ἰατρὸς Ζ' εἶνε ἀπηλπισμένος ἀπὸ μίαν παλάτιδά του, λί μιν πρώτης τάξεως. Ὁδὲ τρώγει εἰς κάθε ἐπίσκεψιν μιστὴν ἀρατὴν τὸ δολιχότερον, φλυαροῦσα.

Προχθὲς ἀδιαθέτησε καὶ προσκαλεῖ τὸν ἰατρὸν. Ὁ ἰατρὸς:
— Γὰ νὰ δῷ τὴν γλώσσαν σου;
— Ἡ γλῶσσα πάλαι τὴν δείκνυει;
— Ἐχετὴν ἔξω, ὡς παρακαλῶ, ἕως ὅτου σὰς πῶ νὰ τὴν ἀποσύρητε.

Ἡ ζωὴ μας διαιρεῖται εἰς πέντε περιόδους ἐπιθυμιῶν. Ἐπιθυμοῦμεν πρῶτον βραδί, δεύτερον ὠραλόγητον, τρίτον γυναικα, τέταρτον περιουσίαν, πέμπτον κτῆμα.

Ο ΣΤΑΝΛΕΥ΄

Ὁ Στάνλεϋ, ὁ Κολόμβος τοῦ 19ου αἰῶνος, φαίνεται ἀληθῶς ὅτι ἀπέθανεν! Οὕτω τοῦλάχιστον λέγουσιν ἐν ἀπελπισμῷ καὶ τελευταῖαι εἰδήσεις, ἅς τοῦ Κόγκου ἢ Κυβέρνησις, ἀπὸ τῆς κεντρικῆς Ἀφρικῆς διὰ Βρυξελῶν εἰς ἀπαντα τὸν πεπολιτισμένον κόσμον μετέδωκεν. Ἀπὸ ἡμῶσεως ἤδη ἔτους καὶ ἐπέκεινα, ἀντιστάμεθα κατὰ τῆς ἰδέας, ὅτι ἠδύναντο νὰ εἶνε ἀληθεῖς αἱ περὶ τὰ μέσα τοῦπαρελθόντος ἔτους ἐκ τῆς κεντρικῆς Ἀφρικῆς εἰς τὴν Εὐρώπην κομισθεῖσαι εἰδήσεις περὶ τῆς καταστροφῆς τοῦ Στάνλεϋ. Προσεκολλώμεθα ἐκάστοτε πρὸς ἐκάστην ἀναφανισμένην μικρὰν ἐλπίδα καὶ ἐθεωροῦμεν, ὅτι ὁ διανοήσας τὸ μέσον τοῦ σκοτεινοῦ μέρους τῆς Γῆς δὲν θὰ ἐπιπτε θῦμα τῶν μεγάλων αὐτοῦ ἐρευνῶν ἀκριβῶς τῶρα, ὅτε εὐρίσκετο εἰς τὸ ὕψος τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτοῦ, καὶ ἡτο ἐφωδιασμένος μετ' ἀνυπολογίστου πείρας, ἵνα ὀρέξη χεῖρα ἀρωγῶν εἰς ἄλλον ἥρωα τῶν ἐν Ἀφρικῇ ἐρευνῶν, τὸν σκληρῶς πιεζόμενον ἐν τῷ κατὰ τὸν Ἰσημερινὸν Σουδᾶν Ἐμίλιν Πασᾶ. Ἀείποτε ἐλέγετο, ἐν πολλὰς ποικιλύσασιν εἰδήσεσιν ἐκ τοῦ Κόγκου, ὅτι αὕτη ἡ ἐκείνη ἡ περίστασις παρέχει πίστιν, ὅτι ἡ ἄλλειψις εἰδήσεων περὶ τῆς πορείας τοῦ Στάνλεϋ οὐδένα παρέχει λόγον ν' ἀπελιπώμεθα περὶ τῆς καλῆς ἐκβάσεως ταύτης. Νῦν ὅμως, μετὰ μηνῶν ἀγωνιώδεις προσδοκίας, λέγεται, ὅτι οἱ πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ Στάνλεϋ ἀποσταλέντες ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Κόγκου βέλγοι ἀξιωματικοί, Van de Yelde καὶ Warlomont, εὗρον τὸν θάνατον ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς Ἀφρικῆς, ἐξ οὗ πρέπει νὰ ἐξαχθῆ τὸ θλιβερόν συμπέρασμα, ὅτι τὸ αὐτὸ συνέβη πρότερον καὶ τῷ Στάνλεϋ καὶ τοῖς συντρόφοις αὐτοῦ.

Εὐρισκόμεθα ἄρα ἐν τῇ ἀπελπιστικῇ πιθκνότητι, ὅτι εἰς τῶν μεγίστων σκαπανέων τοῦ πολιτισμοῦ, τῆς ἐπιστήμης καὶ τοῦ ἀνθρωπισμοῦ, ἔπεσον ὡς ἀληθῆς ἥρωας τῆς ἐρέυνης, ἐν τῷ χρόνῳ τῆς ἐνδοξου καὶ ἀποτελεσματικῆς αὐτοῦ ἐνεργείας, ἥτις πρὸ οὐδεμιᾶς δυσκολίας, πρὸ οὐδεμιᾶς στερήσεως ἐπτοεῖτο. Ὅσον ἐπιφθονος καὶ ἀν εἶνε ὁ κληρὸς οὗτος, ὅμως σημαίνει δυσαναπλήρωτον ἀπώλειαν, ἥτις ἀναγκάζει ἡμᾶς νὰ σταματήσωμεν, ἵνα ριψώμεν ἐν βλέμμα εἰς τὰ ἔργα καὶ τὰς πράξεις τοιοῦτου συγχρόνου ἀνδρός, καὶ τιμήσωμεν, οὕτω τοῦλάχιστον, τὴν μνήμην αὐτοῦ.

Παραλείποντες τὴν ἐν ἀρχῇ δράσιν αὐτοῦ ὡς δημοσιογράφου, καὶ εἰδικῶς ὡς ἀνταποκριτοῦ τοῦ ἐν Ἀθῆναις πολέμου, μνημονεύομεν τὴν πρώτην αὐτοῦ μεγάλην πράξιν, ὅτι εὗρε τὸν ἐν Ἀφρικῇ ἀποσβεσθέντα καὶ ἀφ' ὅλου τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου ἀποκλεισθέντα ἐρευνητὴν Λιβιστωῖνα, οὗ τὰ κατορθώματα ἐν τῇ γνώσει, οὐ μόνον διέσωσε τῇ ἀνθρωπότητι, ἀλλὰ καὶ ἐπεξέτεινε περιφανῶς. Ἡ μετὰ ταῦτα πράξις αὐτοῦ ὑπῆρξε πολλῶν μεγαλοπρεπεστέρα, διήλασε τὴν Ἀφρικὴν παρὰ τὸν ἰσημερινόν, ἀπὸ τοῦ ἰνδικοῦ πρὸς τὸν ἀτλαντικόν ὠκεανόν, καὶ ἀνεκάλυψε πράγματι ἐκ νέου τὴν πορείαν τοῦ ρεύματος τοῦ

Κόγκου, ἀπὸ τῆς λίμνης Ταγγουγίνας μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ ρεύματος, μήκος χιλίων στρογγύλων ἀγγλικῶν μιλίων, ἀνοιξας οὕτως εἰς τὸν πεπολιτισμένον κόσμον τὴν κεντρικὴν Ἀφρικὴν καὶ δούς ἀφορμὴν πρὸς ἴδρυσιν τοῦ νῦν κράτους τοῦ Κόγκου. Ἀκριβῶς ὁ ἐν τῷ ἐνδοξάτῳ τοῦ σκοτεινοῦ τῆς Γῆς μέρους σχηματισμὸς κράτους, στηριζόμενου ἐπὶ εὐρωπαϊκῶν ἀρχῶν, ὅπερ πρέπει νὰ θεωρηθῆ ἰδίως ὡς προῖον τῆς ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ ἀκαμάτου συγγραφικῆς αὐτοῦ δράσεως, ἀπέβη, οὕτως εἰπεῖν, ὁ στέφανος τῆς δράσεως αὐτοῦ, δι' ἣν κατέστη ἰσότιμος πρὸς τὸν ἀνακαλύψαντα τὴν Ἀμερικὴν.

Βεβαίως, ὑπάρχει μεγάλη ἡ διαφορὰ τῆς ὅλης χώρας τῆς Ἀμερικῆς πρὸς τὰ παραποτάμια τοῦ Κόγκου, καὶ μάλιστα πρὸς τὸ μικρὸν μόνον μέρος τῆς Ἀφρικῆς κατεχον κράτος τοῦ Κόγκου. Καὶ ἐν πολλοῖς ἄλλαις μιγάδι ὑπάρχουσι διαφοραὶ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς χώρας τοῦ Κόγκου. Ἀλλ' ἐὰν ἀποβλέψῃ τις εἰς τὸ ἐκπολιτιστικὸν μόνον, περὶ οὗ ἰδίως ἐνταῦθα πρόκειται, πᾶσα τῆς ἀμερικανικῆς χώρας ἡ ἐπίδρασις, ἀνάγεται μόνον εἰς τὴν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς βορείου Ἀμερικῆς ἐπίδρασιν, πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ὑψηλοτέρων τῆς ἀνθρωπότητος ἀγαθῶν. Ἡ χώρα τοῦ κράτους τοῦ Κόγκου, οὗ ἡ μέλλουσα ἕκτασις καὶ ἀνάπτυξις κατ' οὐδένα τρόπον δύναται νὰ θεωρηθῆ ἀποκεκλεισμένη διὰ πάντα χρόνον, εἶνε σήμερον ἔτι, ἥτοι ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς πολιτικῆς ἀναπτύξεως αὐτοῦ, πλεον τοῦ ἡμῶσεως τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν. Ἀπὸ τῶν αὐτοχθόνων τόσον ὀλίγα δικαιούται νὰ προσδοκᾷ ὁ πολιτισμὸς καὶ ἡ μόρφωσις ἐνταῦθα, ὅσον καὶ ἐν Ἀμερικῇ ὑπὸ τῶν Ἰνδικῶν. Καὶ ἐν τῇ χώρα τοῦ Κόγκου ὡσὺτως, μόνον διὰ μεταναστεύσεως εὐρωπαϊκῶν στοιχείων ἐπὶ γενεάς καὶ τοῦλάχιστον ἐπὶ δεκαετηρίδας διαρκούσης, καὶ τῆς ἀναμίξεως αὐτῶν μετὰ τῶν αὐτοχθόνων μαύρων, θὰ κατορθωθῆ νὰ σχηματισθῆ καὶ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς Ἀφρικῆς κέντρον μορφώσεως καὶ πολιτισμοῦ, ὅπερ σὺν τῷ χρόνῳ θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ὅλης ἀνθρωπότητος, καθ' ὃν τρόπον δὲν δύναται τις νῦν οὔτε νὰ προῖδῃ οὔτε νὰ ὑπολογίσῃ ἐκ τῶν προτέρων. Ὅταν δὲ, ὡς οὐδεμία περὶ τούτου ἀμφιβολία ὑπάρχει, συμβῆ τούτο, ἐν τῇ ῥῆθ τοῦ χρόνου, εἰς ποῖον ἄλλον ἢ εἰς τὸν ἀνακαλύψαντα τὸ Κόγκον Στάνλεϋ θὰ χρεωστῆται ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα, ὅτι ἐδημιούργησε, τῶς ἀνυπαρκτον ἐπὶ τῆς Γῆς, μορφώσεως καὶ πολιτισμοῦ κέντρον, καὶ μάλιστα εἰς ἰδίαν ἐπινοίαν, δι' ἰδίαν πρακτικῆς δυνάμεως, ἐπὶ ἀνεκφράστοις μόχθοις καὶ στερήσεσιν, καὶ ἀφ' οὗ μωρικίας ἐξέθηκε τὴν ἰδίαν ζωὴν εἰς κίνδυνον; Καὶ νῦν ἦδη, ὅτε μόλις δεκαετία παρήλθεν ἐξ ὅτου ὁ Στάνλεϋ ἠνέωξεν εἰς τὸν λοιπὸν κόσμον τὴν χώραν τοῦ Κόγκου, ἐκτελεῖται ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος αὐξομένη ἀνταλλαγὴ ἀγαθῶν τοῦ νέου τούτου κόσμου καὶ τοῦ παλαιοῦ, ἰδίως δὲ τῆς Εὐρώπης. Καὶ νῦν ἦδη, διατρέχουσι ἀνω κάτω, δεξιὰ ἀριστερὰ τὸν Κόγκον καὶ τὰ ἀναριθμητὰ αὐτοῦ παραποτάμια, κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν τῆς χώρας τοῦ Κόγκου, πολυάριθμοι εὐρωπαῖοι ὡς φυσιοδίφαι καὶ ἐμποροί, καὶ ἐν ἐνὶ λόγῳ, ὡς προπομποὶ τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἐξάνθρωπι-

σεως. Καὶ αὐτὴ ἡ Ἀυστρία δὲν καθυστέρησεν, ὡς ἀποδεικνύουσι τοῦτο οἱ Chavanne, Lenz, Baumann, καὶ Hermann, πάντες καλῶς καὶ εὐφύμως ἐν τῷ ἐπιστημονικῷ κοσμῷ μνημονεύομενοι. Ρεῦμα εὐρωπαϊκῶν μεταναστῶν ἐσχηματίσθη ἤδη ἐν Κόγκῳ, καὶ μετὰ τούτων δὲν λείπουσιν σκαπανεῖς τοῦ πολιτισμοῦ ἐξ Ἀλστρίας καὶ Οὐγγαρίας καταγόμενοι, ὡς δηλοῦσι τὰ ὀνόματα Schumann, Lehrmann, Luksic, Kallina καὶ Mikic. Κατὰ τὸ ὄνομα ἐνός τούτων ὀνομάσθη κλιμιστὰ μέρος τι τοῦ Stanley—Pol, Kallina—Point, ἀφ' οὗτου ὁ Kallina ἐν τινι περιηγήσει ἐπιστημονικῇ ἠτύχησεν ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ.

Τὶ ἐπραξεν ἐπιτοπίως ὁ Στάνλεϋ πρὸς ἴδρυσιν τοῦ κράτους τοῦ Κόγκου, δυνάμεθα μόνον κατὰ προσέγγισιν, ἐκ τῶν πρὸς τοῦτο σχετιζόμενων ἔργων, νὰ νοήσωμεν, ὅπως τὸ προηγηθὲν μέγα ἔργον τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ ρεύματος τοῦ Κόγκου, ἐκ τῆς ἐποποιίας περὶ τῆς θαυμαστῆς αὐτοῦ Ἀργοναυτικῆς ἐστρατείας ἀπὸ τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ εἰς τὸν Ἀτλαντικόν. Τὸν σκοπὸν τῆς τετάρτης τῶν μεγάλων αὐτοῦ ἐπιχειρήσεων δυνάμεθα ἴσως νὰ κρίνωμεν, ἐνθυμούμενοι ὅτι τὴν αὐτὴν ἐπιχειρήσιν ἀνέλαβεν ὀλίγω πρότερον ὁ ἀξιὸς αὐστριακὸς περιηγητῆς, ὁ καθηγητῆς Lenz, ἀλλὰ μετὰ ἐπανειλημμένας ἀποπειράς ἠναγκάσθη νὰ καταλίπῃ ὡς ἀπολύτως ἀνεκτέλεστον. Προῦκλειτο περὶ πράγματος οὐχὶ μικροῦ, ἥτοι νὰ ἐκδιασθῆ εὐθεῖα ὁδὸς διὰ ξηρᾶς ἐκ τοῦ Κόγκου εἰς τὴν λεκάνην τοῦ Νείλου διὰ τῆς μετὰ τὴν πάντη ἀγνώστου χώρας. Οὕτω δὲ, θὰ ἠνοιγετο καὶ γραμμῆ ἐπιστροφῆς ἐκ τοῦ πανταχόθεν ὑπὸ φανατικῶν ἐχθρῶν ἀποκεκλεισμένου Σουδᾶν εἰς ἄλλον ἥρωα ἐκπολιτιστικῆς ἐνεργείας ἐν τῇ μέσῃ Ἀφρικῇ, ἥτοι εἰς τὸν γερμανὸν Schnitzer, τὸν ἐκ τῆς πρῶσιτικῆς Σιλισίας καταγόμενον καὶ γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἐμίλιν Πασᾶ. Ἐκ τῆς δημιουργικῆς μεγαλοφυΐας τοῦ Στάνλεϋ ἠδύνατό τις νὰ προσδοκᾷ, ὅτι καὶ κατὰ τὸ ἀδελφικὸν τοῦτο ἔργον γνησίως ἱπποτικῆς διανοίας, δὲν θὰ περιωρίζετο μόνον εἰς τὴν ἐλευθέρωσιν τοῦ Ἐμίλιν Πασᾶ, ἀλλὰ πιθανώτατον εἶνε, ὅτι θὰ ἐπιτυγχάνετο ἡ λύσις κλυτῶν μέχρι τοῦδε προβλημάτων τῶν ἐν Ἀφρικῇ ἐρευνῶν, ἴσως δὲ διηνοιγετο διὰ πάντα τὸν μέλλοντα χρόνον, ὁδὸς διὰ ξηρᾶς πρὸς τὴν Αἴγυπτον, καὶ δι' αὐτῆς συγχρόνως μετὰ τῷ νέου καὶ τοῦ παλαιοῦ κόσμου. Ἀλλ' ὅμως, πᾶσαι αἱ ἐλπίδες, αἵτινες συνεδέοντο μετὰ τοῦ ἐνδοξοῦ ὀνόματος τοῦ Στάνλεϋ, φαίνονται ἀνεπιστρεπτῆ ἐξαρκνισθεῖσαι, ἐὰν μὴ ἐπέβη ἀπροσδόκητος τροπὴ τῆς τύχης τοῦ ἥρωος φυσιοδίφου, καὶ ἀποδόσῃ αὐτὸν πάλιν τῷ πεπολιτισμένῳ κόσμῳ. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ὅμως, ἀνάγκη, κατὰ τὰς τελευταίας εἰδήσεις, νὰ ἀποβάλωμεν πᾶσαν ἐλπίδα, καὶ νὰ κλυδίσωμεν τὸν πρόωρον ἠρωϊκὸν θάνατον ἐνός τῶν μεγίστων συγχρόνων ἡμῶν.

Ὁραία καὶ συγχρόνως πιστὴ γυνὴ εἶνε τόσω σπάνιον πᾶντα, ὅσο καὶ ἡ τελεία μετάφρασις ἐνός ποιήματος. Ἡ μετάφρασις ὅτου εἶνε ὁ ρ α ἰ α, δὲν εἶνε πιστὴ, ὅταν εἶνε πάλιν πιστὴ, δὲν εἶνε ὠραία.

Οἱ ὀφύτεροι τοαγνῶσταί εἶνε οἱ κόλακες σοῦ λέγουσιν πάντοτε ἐκείνο, τὸ ὁποῖον σκέπτεσαι σὺ ὁ ἴδιος.

Η ΣΧΟΛΗ ΤΗΣ ΥΑΣΝΑΙΑ ΠΟΛΙΑΝΑΣ

(Υπό του κόμητος Λέοντος Τολστόι.)

Ὅφειλω νὰ ἐξηγηθῶ. Περιγράφων τὴν Σχολὴν τῆς Υασνάικας Πολιάνας, ποσῶς δὲν ἔχω τὴν ἀξιῶσιν νὰ παράσχω αὐτὴν ὡς ὑπόδειγμα ὠφέλιμον καὶ καλὸν πρὸς μίμησιν. Θέλω ἀπλῶς νὰ τὴν δείξω, ὅποια εἶνε. Πιστεύω, ὅτι τοιαῦται περιγραφαὶ δύνανται νὰ ἔχωσι τὴν ὠφέλειαν αὐτῶν. Ἐὰν ἐπιτύχω εἰς τὰς ἀκολούθους σελίδας, νὰ χαραχῶ μετὰ σαφηνείας τὰ ἀφορῶντα τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς σχολῆς, ὃ ἀναγνώστης θέλει ἐννοῆσαι καθαρῶς, πῶς ἐμορφώθη τὸ σημερινὸν πνεῦμα αὐτῆς, διατὶ εὐρίσκω ταῦτα καλόν, καὶ διατὶ θὰ μοι ἦτο ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ μεταβάλλω αὐτό, καὶ ἐὰν ἀκόμη ἤθελον.

Ἡ σχολὴ ἀνεπτύχθη ἐλευθέρως, δυνάμει μόνον τῶν παραδεδειγμένων ὡς πρὸς αὐτὴν ἀρχῶν, τῆ συννεργασίᾳ τοῦ τε διδάσκοντος καὶ τῶν μαθητῶν. Μεθ' ὅλην τὴν ἐξουσίαν τοῦ διδασκάλου, ὃ μαθητῆς εἶχε πάντοτε τὸ δικαίωμα νὰ μὴ συχνάζῃ εἰς τὴν σχολὴν, ἢ καὶ ἐὰν ἐσύχναζε, νὰ μὴν ἀκούῃ τὸν διδάσκαλον. Ὁ διδάσκαλος εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ μὴ κρατῇ ποσῶς τὸν μαθητὴν παρ' ἐαυτοῦ, καὶ τὴν ἐξουσίαν νὰ ἐνεργῇ, μεθ' ὅλης τῆς ἰσχύος τῆς ἐπιτροπῆς αὐτοῦ, ἐπὶ τῆς πλειονοψηφίας τῶν μαθητῶν, ἐπὶ τῆς κοινωτικῆς ἢ μεταξὺ τῶν σχηματίζουσι. Ὅσον περισσότερον οἱ μαθηταὶ προχωροῦσιν εἰς τὴν σπουδὴν, τόσο ἡ διδασκαλίᾳ ἐπεκτείνεται, καὶ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἡ ἀνάγκη τῆς τάξεως ἐπιβάλλεται. Κατὰ συνέπειαν, ἐν σχολῇ ἢ τῆς ἀνεπτύσσεται ἁμαλῶς καὶ ἀνευ βίας, ὅσον περισσότερον οἱ μαθηταὶ διδάσκονται, ἐπὶ τοσοῦτον καθίστανται ἱκανοὶ νὰ τηρῶσι τὴν τάξιν, ἐπὶ τοσοῦτον αισθάνονται ἀφ' ἐαυτῶν τὴν ἀνάγκην, καὶ συνεπῶς κατὰ τοσοῦτον, ὑπὸ τὴν ἐποψίαν ταύτην, ἐπιβάλλεται ἡ ἐξουσία τοῦ διδασκάλου.

Εἰς τὴν σχολὴν τῆς Υασνάικας Πολιάνας, ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς, ἡ τάξις αὐτὴ ἰερακωθή. Κατὰ τὰς ἀρχὰς, ἦτο ἀδύνατον νὰ διακρίνῃ τις τὰς τάξεις, τὰ μαθήματα, τὰς ἀναπαύσεις ἢ τὰ καθήκοντα. Τὰ πάντα συνεχίζοντο, ὅλοι αἱ προσπάθειαι πρὸς διαχωρίσιν αὐτῶν ἀπέβαινον μάταιαι. Σήμερον, ἐν τῇ πρώτῃ τάξει ὑπάρχουσι μαθηταὶ, οἵτινες ζητοῦσιν οἱ ἴδιοι τὴν ὠφέλιμον χρῆσιν τοῦ χρόνου, ὀργίζονται ὁσάκις ἀποσπῇ τις αὐτοὺς ἐκ τοῦ μαθήματός των, καὶ διώκουσι τοὺς μικροὺς, οἵτινες θορυβοῦσι περὶ αὐτοῦ.

Κατὰ τὴν γνώμην μου, ἡ ἐξωτερικὴ αὕτη ἀταξία εἶνε ὠφέλιμος, ἀπαραίτητος, ὅσον παράδοξος, ὅσον καταθλιπτικὴ καὶ ἂν φράνηται εἰς τὸν διδασκάλον. Θὰ ἔχω τὸν καιρὸν νὰ ἐπανέλθω ἀκριτῶς συνεχῶς ἐπὶ τῶν πλεονεκτημάτων τοῦ ὀργανισμοῦ τούτου. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἀτοπήματα αὐτοῦ, ἰδοὺ τί ἔχω νὰ εἶπω:

Ἐν πρώτῃ, ἡ ἀταξία αὕτη, ἢ μᾶλλον ἡ ἐλευθέρως εἰσαχθεῖσα, δὲν μᾶς φαίνεται τόσο φρικώδης, εἰμὲν

διὰ τὸν λόγον, ὅτι εἴμεθα συνειθισμένοι εἰς σύστημα ὁλοῦς διάφορον, κατὰ τὸ ὅποιον ἡμεῖς αὐτοὶ ἐξεπαιδεύθημεν.

Δεύτερον, ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου, ὅπως καὶ ἐπὶ ἑτέρων, ἡ χρῆσις τῆς βίας θεμελιούται εἰς τὴν ἀνευπερισκέφως καὶ ἀνευ σεβασμοῦ διερμηνεύσιν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Φαίνεται, ὅτι ἡ ἀταξία αὕτη ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν, ὅτι δὲν ἔχει πλέον ὄρα, ὅτι τίποτε δὲν δύναται νὰ θέσῃ τέρμα εἰς αὐτὴν ἄλλο, ἐκτὸς τῆς βίας, ἐνῷ ἀρκεῖ νὰ περιμείη τις ὀλίγον χρόνον, ὅπως καταπαύσῃ ἀφ' ἐαυτῆς, καὶ προσέλθῃ ἐκ ταύτης μίᾳ τάξει πολὺ καλλιτέρα καὶ σταθερωτέρα ἐκείνης, ἣν ἠθέλομεν παραγάγει διὰ τῆς βίας.

Οἱ μαθηταὶ εἰσὶν ἄνθρωποι, εἰσὶν ὄντα, ἅτινα μεθ' ὅλην τὴν σμικρότητα αὐτῶν, ὑπέκουσιν εἰς τὰς αὐτὰς ἀνάγκας, εἰς ἃς καὶ ἡμεῖς, ὄντα σκεπτόμενα ὁμοίως μετ' ἡμᾶς. "Ὅλοι θέλουσι νὰ μάθωσι, καὶ διὰ τοῦτο ἀκριβῶς ἐρχονται εἰς τὸ σχολεῖον, καὶ διὰ τοῦτο ἐπίσης καταλήγουσιν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι, ὅπως μάθωσιν, ἀνάγκη πάσα νὰ ὑποκύψωσιν εἰς ὄρους τινάς. Καὶ οὐχὶ μόνον εἰσὶν ἄνθρωποι, ἀλλ' ἀποτελοῦσι πρὸς τοὺς καὶ κοινωνίαν ὄντων ἐμπορουμένων ἐκ τῆς αὐτῆς ἰδέας. «Καὶ πανταχοῦ ἐνθα τρεῖς συνέρχονται ἐν ὀνόματι Μου, εἰμὶ καὶ Ἐγὼ ἐν μέσῳ αὐτῶν.» Ὑπεκόντες εἰς μόνους τοὺς νόμους τῆς φύσεως, δὲν δεικνύουσιν οὔτε ἀντίστασιν οὔτε παράπνοα. Ὑπεκόντες εἰς τὴν αὐθαίρετον ἐξουσίαν σας, δὲν παραδέχονται ποσῶς τὸ νόμιμον τῆς τάξεως ἣν θέλετε νὰ ἐπιβάλλητε, τῆς χρήσεως τοῦ χρόνου, ἣν θέλετε νὰ ἐφαρμόσῃτε.

Ποσάκις μοι συνέβη νὰ παρακτῶ εἰς μάχας παιδίων! Ὁ διδάσκαλος ρίπτεται μεταξὺ αὐτῶν, ὅπως τοὺς διαχωρίσῃ, καὶ οἱ δύο ἐχθροὶ ὑποβλέπονται μεταξὺ των. Μὴ δυνάμενοι νὰ κρατηθῶσιν οὐδ' ἐπὶ παρούσῃ τοῦ διδασκάλου, χύνονται ὁ εἰς κατὰ τοῦ ἑτέρου, μετὰ πλείονος ὁρμῆς ἢ πρότερον. Ποσάκις ἐν τῷ διαστήματι τῆς αὐτῆς ἡμέρας, εἶδον ἕνα Κιρούσκων, μετ' αὐτοῦ ὁδόντας συνεσφιγμένους, νὰ ὁρμᾷ κατ' ἐνός Ταράσκας, νὰ τὸν ἀρπάξῃ ἀπὸ τῆς κόρης καὶ νὰ τὸν ρίπτῃ ἐπὶ τοῦ εἰσάφους· φαίνεται ὡς θέλων νὰ κατακωντρίψῃ, νὰ φονεύσῃ τὸν ἐχθρόν του. Ἀλλὰ δὲν παρήλθε μίᾳ στιγμῇ, καὶ ἤδη ὁ Ταράσκας ὑπεμειδία πρὸς τὸν Κιρούσκων, ὅστις τῷ ἀνταπέδιδε τὸ ἴδιον. Πρὸ τῆς παρελεύσεως πέντε λεπτῶν, ἀμφότεροι ὡς καλοὶ φίλοι κᾶθηται, ὁ εἰς παρὰ τὸ πλευρόν τοῦ ἑτέρου.

Ὅλιγον χρόνον μετὰ τὸ μάθημα, εἰς μίαν γωνίαν δύο παιδία ἐρχονται εἰς χεῖρας. Ὁ εἰς, ἀξιόλογος μαθηματικὸς, ἐννέα ἐτῶν, μαθητῆς τῆς δευτέρας τάξεως. Ὁ ἕτερος μικρὸς, μετ' ἡλικίας ὀφθαλμῶν, εὐφυῆς ἀλλ' ἐκδικητικὸς, καλούμενος Κίσκας. Ὁ Κίσκας φρυχτιάζει τοὺς μικροὺς βοστρίχους τῆς κόρης τοῦ μαθηματικοῦ καὶ ὠθεῖ τὴν κεφαλήν αὐτοῦ πρὸς τὸν τοῖχον, ἐνῷ ὁ μαθηματικὸς μάτην προσεπάθει νὰ συλλάβῃ ἀπὸ τὰ μαλλιά τὸν Κίσκων. Οἱ μαῦροι ὀφθαλμοὶ τοῦ Κίσκας ἤστραπτον ἐν θοιάμβῳ. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν μαθηματικόν, μόνον κατῳρθοῦ νὰ κρατῇ τὰ δάκρυά του.

— Λοιπόν! Λοιπόν! Τί; Τί; ἔλεγεν.

Ἐν τούτοις, πάντες ἐβλεπον, ὅτι ἐπονοῦσε, καὶ ὅτι ἤθελε μόνον νὰ κἀμῃ τὸν ἀνδρείον. Τὸ τοιοῦτο διήρκεσεν ἐπὶ χρόνον ἀκριτῶς μικρόν, καὶ ἤμην ἀναποφάσιτος περὶ τοῦ πρακτείου.

— Κτυπιούνται! κτυπιούνται! ἐκραζον τὰ παιδία.

Καὶ συνεσφύοντο ἐν τῇ γωνίᾳ. Οἱ μικροὶ ἐγέλων, ἀλλ' οἱ μεγάλοι, καίτοι μὴ ἐπιχειροῦντες ποσῶς νὰ διαχωρίσῃ τοὺς μαχομένους, παρετήρουν αὐτοὺς μετ' ὕψος σοβαρόν, τὰ βλέμματά των καὶ ἡ σιωπὴ των δὲν διέφυγον τὴν προσοχὴν τοῦ Κίσκα. Ἐνόησεν, ὅτι τὸ παρ' αὐτοῦ πραττόμενον δὲν ἦτο καλόν· ἤρχισε νὰ γελᾷ, καὶ νὰ ἀφῆν κατὰ μικρόν τὴν κόμην τοῦ μαθηματικοῦ, ὅστις, ἀπαλλαγείς, ὤθησε τὸν Κίσκων, οὐτίνως ἡ κεφαλὴ ἐκτύπησεν εἰς τὸν τοῖχον. Ἐπειτα ὁ μαθηματικὸς, εὐχαριστημένος ἀπεμακρύνθη. Ὁ μικρὸς ἤρξατο νὰ κλαίῃ καὶ ὤρμησεν εἰς καταδιώξιν τοῦ ἐχθροῦ του, καὶ τὸν ἐκτύπησε δι' ὅλης τοῦ δύναμειος ἐπὶ τοῦ ἐπενδύτου, ἀλλὰ χωρὶς νὰ τῷ προξενήσῃ πόνον. Ὁ μαθηματικὸς ἠτοιμάζετο ν' ἀνταποδόσῃ τὸ κτύπημα, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν στιγμὴν ἠκούσθησαν κραυγαὶ ἀποδοκιμαστικαί.

— Κύτταξ' ἐκεῖ, πᾶνεται μ' ἐνὰ μικρόν! ἐκραζον οἱ θεαταί. Φύγε, Κίσκα.

Ἡ ὑπόθεσις ἐτελείωσεν ἕως ἐδῶ, χωρὶς νὰ ἀφήσῃ ἔγνη, ἐκτὸς μόνον εἰς τοὺς δύο παλαισάντας, οἵτινες εἶχον συγκεχυμένην τινὰ ἰδέαν, ὅτι εἶνε κακὸν νὰ δέρεται τις μετ' αὐτοῦ. Δύναται τις νὰ παρατηρήσῃ ἐνταῦθα, ὅτι τὸ αἰσθηματῆ, δικαιοσύνης προσκληθῆν ὑπὸ τοῦ πλήθους. Ἀλλὰ πόσκι παρόμοιαι ὑποθέσεις παρατοῦνται, ἀγνωστον κατὰ τίνες νόμους, εἰς τρόπον δυνάμενον νὰ εὐχαριστήσῃ ἀμφοτέρω τὰ μέρη! Πόσον εἶνε αὐθαίρετα καὶ ἀδικα ὅλα τὰ μῆσα, ἅτινα συνήθως μεταχειρίζονται ἐν παρομοίαις περιστάσει!

— Εἶθε καὶ οἱ δύο ἐνοχοὶ γονατίσατε! λέγει ὁ διδάσκαλος.

Καὶ δὲν ἔχει δίκαιον, διότι εἰς μόνον ἐνοχος ὑπάρχει, εἰς μόνος, ὅστις θορυβεῖται, καταδικαζόμενος νὰ γονατίσῃ, διότι ὁ ἕτερος, ὁ ἀθῶος, καταδικαζόμενος εἰς τὴν αὐτὴν ποινήν, ὑφίσταται διπλὴν τιμωρίαν.

Ἡ:

— Εἶσαι ἐνοχος, διότι ἐπραξες τοῦτο καὶ ἐκεῖνο, θὰ τιμωρηθῆς! θὰ εἶπῃ ὁ διδάσκαλος.

Καὶ τὸ τιμωρηθῆσέμενον παιδίον θαμισήσῃ περισσότερον τὸν ἐχθρόν αὐτοῦ, αἰσθανόμενον συνηγοροῦσαν ὑπὲρ ἐκείνου δεσποτικὴν τινὰ δύναμιν, ἣς δὲν ἀναγνωρίζει τὴν νομιμότητά.

Ἡ:

— Συγχώρησέ τον, οὕτω θέλει ὁ Θεός, καὶ ἐσο καλλίτερος αὐτοῦ· θὰ εἶπῃ ὁ διδάσκαλος.

Τῷ λέγεται: «Ἔσο καλλίτερος αὐτοῦ», ἀλλ' ἐκεῖνος ἐπιθυμῆ μόνον νὰ γίνῃ ἰσχυρότερος. «Καλλίτερος...» δὲν τὸ ἐννοεῖ, οὔτε εἶνε δυνατόν νὰ τὸ ἐννοήσῃ.

Ἡ:

— Εἶθε ἐνοχοὶ καὶ οἱ δύο. Ζητήσατε συγγνώμην ὁ εἰς παρὰ τοῦ ἄλλου, καὶ φιληθῆτε, παιδί μου.

Ἴδου ἡ χειροτέρα πασῶν περιπτώσεως. Διότι, τὸ φίλημα αὐτὸ δὲν θὰ εἶνε εὐκρινές, καὶ διότι τὸ κακὸν αἰσθημα, ἐπὶ μίαν στιγμὴν κατασταλέν, θέλει καὶ καλὴν ἐξεγερθῆ.

Ἀφετέ τους λοιπόν μόνους, ἐὰν δὲν εἴθετε οὔτε ὁ πατὴρ οὔτε ἡ μήτηρ, οἵτινες, λυπούμενοι τὸ τέκνον των, ἔχουσι πάντοτε τὸ δικαίωμα νὰ τραβήξουν τὰ μαλλιά ἐκείνου τοῦ παιδίου, τὸ ὅποιον δέρνει τὸ ἰδικόν των. Ἀφετέ μόνους τοὺς διαμαχομένους, καὶ θὰ ἰδῆτε, πῶς τὰ πάντα διευθετοῦνται, τὰ πάντα ἡσυχάζουσιν, ἀπλούστατα καὶ φυσικώτατα.

* * *

Ἀλλ' ἴσως οἱ διδάσκαλοι, ὅσοι δὲν ἐδοκίμασαν τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀταξίας ταύτης, ἢ μᾶλλον τῆς ἐλευθέρως εἰσαχθεῖσας, θέλουσι σκεπθῆ, ὅτι τοῦ διδασκάλου ἀπέχοντος, ἡ ἀταξία αὕτη εἶχε συνέπειας οὐσιαστικῶς ἀξιοθρηνητάς: θανάτους, τραύματα κτλ. Εἰς τὴν σχολὴν τῆς Υασνάικας Πολιάνας, τὸ παρελθὸν ἐκρ μόνον δύο περιπτώσεις συγκρούσεων ἐπὶ τῆθον, αἵτινες ἀφῆκαν ἔγνη φανερά: «Ἐν παιδίον, ὤθηθῆν, κατέπεσεν ἐκ τῆς κλίμακος καὶ ἐπληρώθη (τὸ τραῦμα του ἰερακευθῆ εἰς δύο ἐβδομάδας), καὶ ἐνός ἐτέρου ἢ παρὰ κατεκῆ δι' ἀνημμένου κόμματος, ὅπερ ἐκράτου ἄλλα παιδία. Καὶ τούτου ἡ πληγὴ διέσωζεν ἔγνη ἐπὶ δέκα πέντε ἡμέρας. Δὲν συμβαίνει πλέον ἢ ἀπαξ ἐντός μῆος ἐβδομάδας, νὰ κλαύσῃ ἕνας μαθητῆς, καὶ τοῦτο οὐχὶ ἐκ πόνου, ἀλλ' ἐξ ἐντροπῆς καὶ πείσματος. Ἐξικίρεισι τῶν δύο τούτων περιπτώσεων, οὔτε κτυπήματα, οὔτε ἐχυμώσεις, οὔτε ἄλλο τι ἀπεικταῖον συνέβη καθ' ὅλον τὸ θερος, μεταξύ τριακόντα ἕως τεσσαράκοντα μαθητῶν, ἐγκαταλειμμένων ἐξ ὁλοκλήρου εἰς ἐαυτοῦς.

Εἶμαι πεπεισμένος, ὅτι ἡ σχολὴ δὲν ἔχει νὰ ἐπέμβῃ εἰς τὴν ἀνατροπὴν, ἥτις εἶνε ὑπόθεσις καθαρῶς οἰκογενειακή· ὅτι ἡ σχολὴ δὲν πρέπει οὔτε νὰ ἀμείβῃ, ὅτι δὲν ἔχει τὸ πρὸς τοῦτο δικαίωμα, καὶ ὅτι ἡ καλλιτέρα ἀστυνομία καὶ διεύθυνσις αὐτῆς συνίσταται, εἰς τὸ νὰ ἀφήσῃ πλήρη ἐλευθερίαν εἰς τοὺς μαθητάς, νὰ μαθαίνουσι, καὶ νὰ συμβιβάζονται μεταξὺ των ὅπως θέλωσιν. Εἶμαι πεπεισμένος περὶ τούτου, καὶ ἐν τούτοις, τὰ παπαλαιωμένα ἔθιμα τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων μόνουσι τοσοῦτον ἰσχυρὰ ἐν ἡμῖν, ὅστε ἐν τῇ σχολῇ τῆς Υασνάικας Πολιάνας ἐκτραπέμεθα συχνὰ τοῦ κανόνος τούτου. Κατὰ παρελθὸν ἐξάμηνον, ἐντός τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου, ὑπῆρξαν δύο περιπτώσεις τιμωρίας.

Διακρούοντος τοῦ μαθήματος τῆς σχεδιογραφίας, ὁ διδάσκαλος, ὅστις εἶχεν ἀφῆκῆ πρὸ μικροῦ, παρετήρησεν ἐν παιδίον, τὸ ὅποιον, χωρὶς νὰ ἀκούῃ τὰ μαθήματα, ἐκράυαζε καὶ ἐκτύπα λυσσῶδως τὰ πλησίον αὐτοῦ καθήμενα. Μὴ δυνάμενος νὰ καθῆσυχάζῃ αὐτὸ διὰ τῶν λόγων, ὁ διδάσκαλος τὸ ἐξέβαλεν ἐκ τῆς θέσεως του καὶ τῷ ἀφῆρεσε τὴν πλάκα του. Αὕτη ἦτο ἡ τιμωρία. Τὸ παιδίον δὲν ἐπαυσε νὰ κλαίῃ κατ' ὅλην τὴν παράδοσιν.

Αὐτὸ ἦτο τὸ ἴδιον παιδίον, τὸ ὅποιον κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἰδρύσεως τῆς σχολῆς τῆς Υασνάικας Πολιάνας, εἶχον ἀρνηθῆ νὰ τὸ δεχθῶ, θεωρήσας αὐτὸ ὡς

ἀνιάτως ἡλίθιον. Τὰ χαρακτηριστικὰ του ἐνέφκρινον βλακείαν καὶ ἡσυχίαν. Ποτὲ οἱ συμμαθηταὶ του δὲν τὸν συμπαρελάμβανον εἰς τὰ παιγνία των· ἀλλὰ κατεγέλων αὐτοῦ καὶ τὸν περιέπαιζον.

— Πόσον εἶνε παράξενος αὐτὸς ὁ Πέτρως, ἔλεγον ἀναμεταξύ των μετ' ἐκπλήξεως. Καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ μικρὰ τὸν κτυποῦν, καὶ αὐτὸς, φεύγει χωρὶς νὰ εἴπῃ γρῦ.

— Δὲν ἔχει διόλου καρδιά, μοὶ ἔλεγε περὶ αὐτοῦ εἰς μαθητῆς.

“Ὅταν φέρουν εἰς μανιώδη κατάστασιν ἐν τοιοῦτο παιδίον, οἷον τὸ τιμωρηθὲν παρὰ τοῦ διδασκάλου, βεβαίως δὲν εἶνε ὁ τιμωρούμενος πραγματικὸς ἔνοχος.

“Ἀλλη περίπτωσις. Τὸ παρελθὸν θέρος, καθ' ὅν χρόνον ἐπισκευάζετο ἡ οἰκία, μίκα φιὰλη Λευθε ἀπωλέσθη ἐκ τοῦ δωματίου τῆς φυσικῆς. Πλειστάκις ἀπωλέσθησαν μολυβδοκόνδυλα καὶ βιβλία, ἐνῶ λεπτοῦργοι καὶ χρωματιστὰ δὲν ὑπῆρχον πλέον. Ἐρωτήσαμεν τὰ παιδιά. Οἱ καλλίτεροι μαθηταὶ, οἱ ἀρχαιότεροι ἐν τῇ σχολῇ, οἱ ἐκ τῆς πρώτης στιγμῆς φίλοι ἡμῶν, ἠρυσθίωσαν καὶ ἐφέλιζον εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὥστε ἕκαστος θὰ ἐπίστευεν ἐκ τῆς τετραχῆς των ταύτης, ὅτι ἀνεκάλυψεν ἰχνη ἐνόχης. Ἄλλ' ἐγὼ τοὺς ἐγνώριζον, καὶ ἠδυνάμην νὰ ἐγγυηθῶ περὶ αὐτῶν, ὡς ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ τοῦ ἰδίου ἐκουτοῦ μου. Ἐνόησα, ὅτι μόνη ἡ ἰδέα τῆς ὑπονομίας ἐθορύβει αὐτοὺς τοσοῦτο βαθέως καὶ θλιβερώς. Εἰς τῶν μαθητῶν, τὸν ὅποιον θ' ἀποκαλέσω Φεδκκν, φύσις λεπτή καὶ δικαιοκριμένη, ἔκλαιε καὶ ἔτρεμεν, ὄλως πελιδνός.

Ἰππεσθέντες νὰ φανερώσωσι τὸν ἔνοχον, ἐὰν τὸν ἀνακλύψωσιν. Ὅσον δὲ διὰ νὰ τὸν ἀναζητήσωσιν αὐτοὶ, ἠρνήθησαν. Μετὰ τινος ἡμέρας, ὁ ἔνοχος ἀνεκαλύφθη. Ἦτο υἱὸς χωρικοῦ, ἐξ ἀπομεμακρυσμένης ἐπαυλεως. Εἶχε παρὰ τὸν μετ' ἐκουτοῦ τὸν υἱὸν ἐτέρου χωρικοῦ, ἐρχομένου μετ' ἐκουτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς κώμης, καὶ ἀμφότεροι ὁμοῦ εἶχον ἀποκρύψει διάφορα ἀντικείμενα, τὰ ὅποια εἶχον φυλάξει ἐντός μικροῦ κιβωτίου. Ἡ ἀνακάλυψις αὐτῆ ἐπροξένησε παράδοξον ἐντύπωσιν εἰς τοὺς λοιποὺς συμμαθητὰς αὐτῶν· ἐν εἶδος ἀνακουφίσεως, ἐτι δὲ καὶ χάρας, καὶ πρὸς τούτοις, περιφρονήσεως καὶ οἰκτου διὰ τοὺς κλέπτας.

Τοῖς ἐπροτεινάμεν νὰ ὑποδείξωσι μόνον των τιμωρείων. Ἄλλοι ὑπέδειξαν τὴν μάστιγα, καὶ προσεφέρθησαν μόνον των νὰ μαστιγώσωσι τοὺς ἐνόχους· ἄλλοι ἐπρότειναν ν' ἀναρτηθῇ ἐπ' αὐτῶν πιναξὶ μετὰ τὴν ἐπιγραφὴν κ λέ π τ η ς. Τὴν τιμωρίαν ταύτην, πρὸς αἰσχος ἡμῶν, εἶχομεν ἐπιβάλει ἤδη ἡμεῖς, καὶ τὸ παιδίον τὸ ὅποιον τὸ παρελθὸν ἔτος εἶχε φέρει πίνακα μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς ψ ε ὑ σ τ η ς, ἐπροθυμοποιήθη ὑπὲρ πάντα τὰ ἄλλα, ὅπως ζητήσῃ τὴν αὐτὴν τιμωρίαν διὰ τοὺς κλέπτας.

“Ὅλοι εἰμείναμεν σύμφωνοι διὰ τὴν ἐπιγραφὴν· καὶ ὅταν μία κορκαῖς προσελθούσα ἔραψεν αὐτὴν ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων των, πάντες οἱ μαθηταὶ ἐπληρώθησαν χαιρεκακίας, καὶ ἐπερίπαιζον αὐτοὺς· ἐξήτουν, πρὸς ἐπιβάνουσιν τῆς τιμωρίας των, ν' ἀπαχθῶσιν

εἰς τὸ χωρίον, καὶ νὰ τοῖς ἀρεθῇ ἡ ἐπιγραφὴ μέχρι τῆς ἐσοτῆς.

Οἱ τιμωρημένοι ἔκλαιον. Ὁ υἱὸς τοῦ μουζίκου, ὅστις εἶχε παρὰ τὸν πατέρα τοῦ συντρόφου του, ἔκλαιε μετ' ἀγαθότητος, μετὰ ὄλας τὰς παιδικὰς του δυνάμεις. Ὁ ἕτερος, ὁ κύριος ἔνοχος, ἔχων τὰ χαρακτηριστικὰ ξηρὰ καὶ τὴν φυσιογνωμίαν ἀγγίνοα, ἦτο ὡχρὸς, τὰ χεῖλη του ἐτρεμόν, οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐξετόξευον βλέμματα κικεντρεχῆ καὶ ἀγρία πρὸς τοὺς γελῶντας συμμαθητὰς αὐτοῦ, καὶ κατὰ σπάνια διαλείμματα, τὰ δάκρυα ἐπλήρουν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ.

Ταῦτα πάντα μὰς ἐπροξένησαν ἐντύπωσιν, ὡς νὰ τὸν εἶχομεν ἴδει διὰ πρώτην φοράν. Ἐκαστος τὸν ἐθεώρει μετὰ προσοχὴν κακόβουλον. Καὶ αὐτὸς, τὸ ἠσθάνετο λίαν ὀδυνηρῶς. Ὅταν, χωρὶς νὰ παρατηρήσῃ περὶ ἑαυτὸν, κύπτων τὴν κεφαλὴν, καὶ, καθὼς, μοὶ ἐφάνη, μετὰ τὸ ἦθος ἐγκληματίου, μετέβη εἰς τὴν οἰκίαν, τὰ παιδιά, καταδιώκοντα αὐτὸν ἐν σωρῶ, τὸν ἐταλαιπώρησαν κατὰ τρόπον τοσοῦτον ὀλίγον φυσικόν, τοσοῦτο παράξενον καὶ βάρβαρον, ὥστε θὰ ὑπέθετέ τις, ὅτι ἀκουσίως ὠθοῦντο ὑπὸ κακοποιῦ πνεύματος. Κάτι τι μοὶ ἔλεγεν, ὅτι τοῦτο δὲν ἦτο καλόν· ἀλλ' ἡ ὑπόθεσις ἠκολούθησε τὸν δρόμον τῆς, καὶ καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ὁ κλέπτης διετήρησε τὴν ἐπιγραφὴν του.

Ἀπὸ τοῦ χρόνου ἐκείνου παρετήρησα, ὅτι ἦτο ὀλιγώτερον ἐπιμελής· καὶ οὐδαὶς τὸν εἶδε πλέον, μετὰ τὴν παράδοσιν, ἀναμιγνυόμενον εἰς τὰ παιγνία καὶ τὰς συνομιλίαις τῶν συμμαθητῶν αὐτοῦ.

Μίαν ἡμέραν, ἄμα ὡς ἀφικόμενος εἰς τὸ σχολεῖον, ὄλα τὰ παιδιά μοὶ ἀνήγγελλον μετὰ φρίκης, ὅτι τὸ παιδίον τοῦτο εἶχεν ἐκ νέου κλέψει. Εἶχε λάθει ἀπὸ τοῦ δωματίου τοῦ διδασκάλου εἰκοσι καπίκια χαλκίνα, εἶχε δὲ φωραθῆ κρύπτον αὐτὰ εἰς τὴν κλίμακκα.

Τῷ ἔραψαν καὶ πάλιν τὴν ἐπιγραφὴν, καὶ ἡ αὐτὴ τερατώδης σκηνὴ ἐπανελήθη. Τὸν συνεβούλευσα, ὅπως πράττουσιν οἱ διδάσκαλοι· ἐν μέγα παιδίον, τὸ ὅποιον εὐρίσκετο πλησίον, καὶ εἶχε τὸ ἐλάττωμα τῆς φλυαρίας, ἤρξατο νὰ τὸν συμβουλεύῃ ἐπίσης, ἐπαναλαμβάνον τοὺς λόγους, τοὺς ὁποίους ἀναμφιβόλως θὰ εἶγεν ἀκούσει νὰ λέγῃ ὁ πατήρ του, ὅστις ἦτο δ ρ ό β ν ι κ (δισμοφύλαξ).

— Ἐκλεψε μίαν φοράν, ἔκλεψε δύο φορές, ἔλεγε μετὰ φωνὴν σοβαρὰν, θὰ συνειθίσῃ ἀναμφιβόλως. Ποῦ δὲν φέρει τὸν ἀνθρώπον ἡ ἀγάπη τοῦ κέρδους;

Οἱ λόγοι οὗτοι μετ' ἐστενοχώρου. Ἡσθάνομην σχεδὸν ὄργην κατὰ τοῦ συμβουλεύοντος. Παρετήρησι τὴν μορφήν τοῦ τιμωρηθέντος. Βλέπων αὐτὴν ὡχροτέραν, θλιβερωτέραν καὶ ἀγριωτέραν, ἐνθυμούμην, δὲν εἰζεύρω διατὶ, τοὺς δεσμώτας· καὶ τὸ πρᾶγμα μοὶ ἐφάνη τὸσον τερατώδες, ὥστε ἐξερῶ ἀπέσπασα τὴν ἐπιγραφὴν ἀπὸ τοῦ ἐνδυμάτους τοῦ ἐνόχου, λέγων αὐτῷ ν' ἀπέλθῃ σπου θέλῃ. Ἡσθάνομην αἰφνιδίως, οὐχὶ διὰ τοῦ πνεύματος, ἀλλὰ δι' ὀλοκλήρου τοῦ ἐνός μου, ὅτι δὲν εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ βρασανίζω τὸ δυστυχὲς τοῦτο παιδίον, ὅτι δὲν ἠδυνάμην νὰ τὸ καταστήσω, ὅτι προσεπαθῶμεν νὰ τὸ καταστήσωμεν, ἐγὼ καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Δ ρ ό β ν ι κ. Ἡσθάνομην, ὅτι

ὑπάρχουσι μυστήρια τῆς ψυχῆς, ἅτινα διατελοῦσιν εἰς ἡμᾶς ἀνεξιχνίαστα, καὶ τὰ ὅποια ἡ ζωὴ δύναιται νὰ τροποποιήσῃ, οὐχὶ αἱ ἐπιπλήξεις καὶ αἱ τιμωραὶ.

Καὶ ὅποια ἀνοησία! Τὸ παιδίον ἔκλεψεν ἐν βιβλίον. Ὁλόκληρος μακρὰ καὶ περίπλοκος ὁδὸς κισθημάτων, ἰδεῶν καὶ κακῶν συλλογισμῶν, ἔφερεν αὐτὸ εἰς τὸ σημεῖον τοῦ ν' ἀφαιρέσῃ τὸ βιβλίον. Δὲν ἠξέυρει διατὶ, τὸ ἔκρυψεν ἐντός τοῦ κιβωτίου αὐτοῦ. Καὶ ἐγὼ τῷ κολλῶ μίαν ἐπιγραφὴν μετὰ τῆς λέξεως κ λέ π τ η ς, ἧτις εἶχε ὄλως διάφορον σημασίαν! Τὶ καλὸν θέλει προέλθῃ; Ὅχ τιμωρηθῆ διὰ τῆς ἐντροπῆς, θὰ εἴπωσι. . . . Νὰ τὸν τιμωρήσωμεν διὰ πῆς ἐντροπῆς· πρὸς τί τάχα; Ἡξέυρουεν, ὅτι ἡ ἐντροπὴ καταστρέφει τὰς πρὸς τὴν κλοπὴν ὁρμὰς; Ἄλλ' ἴσως ὑποκρίνεται. Ἴσως δὲν εἶνε ἐντροπὴ ὅτι ἐκφράζει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ. Ἡξέυρω μάλιστα θετικῶς, ὅτι δὲν ἦτο ἐντροπὴ, ἀλλὰ καὶ ἄλλο, τὸ ὅποιον ἴσως εἶχε κοιμηθῆ διὰ παντός εἰς τὴν ψυχὴν του, καὶ τὸ ὅποιον δὲν ἔπρεπε ποσῶς νὰ ἐξεγερωμεν!

Εἰς τὸν κόσμον, ὅστις ἀποκαλεῖται πραγματικὸς, εἰς τὸν κόσμον τῶν Παλμερστῶνων καὶ ὠν Κάιν, εἰς τὸν κόσμον ὅστις ὑποτίθεται ὡς λογικὸς, πόσοι ἄνθρωποι, τιμωρημένοι οἱ ἴδιοι, ἀντιποιοῦνται τὸ δικαίωμα καὶ τὸ καθῆκον τοῦ τιμωρεῖν. Ὁ ἡμέτερος παιδικὸς κόσμος, ὁ κόσμος τῶν ἀπλῶν καὶ ἐλευθέρων ὄντων, οφείλει νὰ δικαιώσῃ καθαρῶς ἀπὸ τοῦ ψεύδους, ἀπὸ τῆς ἐγκληματικῆς ταύτης πεποιθήσεως ἐπὶ τὴν νομιμότητα τῆς τιμωρίας, ἐξ ἧς θὰ προέκυπτε ἡ συνέπειαι, ὅτι ἡ ἐκδικησις εἶνε δικαία, ἄμα ὡς ἀποκαλέσωμεν αὐτὴν τιμωρίαν. . . . (ἀκολουθεῖ)

Η 14 ΜΑΪΟΥ

(Συνέχεια)

Μήπως οἱ συνάδελφοί μου δὲν θὰ παρετήρουν τί συνέβαιναν ἐντός ἐμοῦ; . . . Ὅχι, τὸ βλέπουσι, τὸ ἐνοοοῦσι, μετὰ οἰκτεροῦν καὶ ἀποδοῦσι τὰ πάντα εἰς τὰ θανάσιμα προσισθήματά μου. Καὶ ἡμῶς, ἀν σωθῶ εἰς τὴν μάχην, πρῶτοι θὰ μ' ἐμπαιξῶσι. . .

Καὶ τότε, προσεπάθουν νὰ λάβω θάρρος, νὰ φαινωμαι ἀδιάφορος καὶ εὐχαρις. Ἐπὶ τέλους, ἡ φιλοτιμία μου ἐθραύμθευσε. Κατῶρ'ωσα ν' ἀποκρύψω ἐν τῷ μυθῷ τῆς ψυχῆς μου τὰς κατατροχούσας με ἀνησυχίας.

Κατὰ τὰς δύο μετέβην νὰ ἴδω τοὺς ἵππους μου. Παρατηρήσας με ὁ Ναούμ, ἠγέρθη ἐκ τῆς δέσμης τοῦ χόρτου, ἐφ' ἧ: ἐκάθητο.

- Διατὶ δὲν κοιμᾶται, Σερέδα;
- Ἀρκετὶ ἐκαμῆθην, κύριε ἀξιωματικὲ, προσέχω τὰ ἄλογα. Χάριτι θεῖα, καλὰ πηγαίνουν. Καὶ σέις, κύριε ἀξιωματικὲ, ἐσηκωθήκατε κι ὄλα;
- Δὲν ἐκοιμήθην ἀκόμη.
- Ὅθ εἰσθε κουρασμένοι ὅμως αὔριον. . . . Νὰ κοιμηθῆτε ἐδῶ ἐπάνω εἰς τὸ χόρτον, θὰ ἀπλώσω τὸν μαζύον μου. . . .
- Ἡ περιποίησις αὐτῷ τοῦ Ναούμ μὲ ἐφάνη ὑποπτος. Μήπως ἐνόησε τί συμβαίνει ἐτό: μου; Ἐκτότετα τὸ πρόσωπόν του, φωτιζόμενον ἐλάκηνον ὑπὸ τῆς αελήνης καὶ ἀνεξήγητα ὁμοίαις τῶν ἰδίων μου ἐντυπώσεσι. . . .
- Ὄταν λυπημένος φαίνεσαι, Ναούμ, τῷ εἶπον εἰς τὴν χυδαίην ρωστικῆν.

— Ἐγὼ, εἶπε, μπᾶ, καθόλου, κύριε ἀξιωματικὲ. . . τὰ ἄλογα εἶναι καλὰ, ὄλα τὸ ἴδιο, καὶ ἐκοιμηθῆκα καλὰ. Διατὶ νὰ εἶμαι λυπημένος;

— Καὶ ἡ βοήμη;

— Ἄ! ὅς πᾶν ἔς τὸ διάβολο, ἡ διαβόλισα! Δὲν εἰμπερεῖ κἀνείς ν' ἀλλάξῃ τὴν τύχην του. Ἄς γίγῃ ὅ,τι θέλει ὁ Θεός, οὔτε τὸ ἐσυλλογιζόμην.

Καὶ πράγματι, τὸ πρόσωπόν του ἐνέφκρινεν ἐντελῆ ἡσυχίαν. Διατὶ νὰ μὴ ἦμαι ὡς αὐτός; Ἡ αὐτὴ τύχη μὰς προηγέθη. Κατ' ἀρχὰς ἐταράχθη καὶ αὐτός, ἀλλὰ τώρα εἶναι ἡσυχος, ἐνῶ ἐγὼ εἶμαι συγκεκρινημένος. . . . Ἰμολογῶ, ὅτι τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ ἤμην δυσηρεστημένος κατ' ἐμαυτοῦ, ἠσθανόμην ὡς τύφει συνέιδότος. Διατὶ αὐτὴ ἡ ἀντίθεσις μετὰ τοῦ Ναούμ καὶ ἐμοῦ, μετὰ τῆς δεσποδαίμονος ἀδυναμίας μου καὶ τῆς χριστιανικῆς ὑποταγῆς τῆς ἀπλῆς ἐσείνης καρδίας; Ἄ τὰ νεύρα, διελογιζόμην. Αὐτὰ μοῦ συμβαίνουν διότι ἵππευσα παρὰ πο ὄ ἐσχάτως. . . . Αἱ καταναγκατικαὶ πορεῖαι, ἡ ἐλλείψει σπου. . . Ὁ Σερέδας ἔχει δικαίον, πρέπει νὰ κοιμηθῶ διὰ νὰ ἦμαι ἰσχυρότερος αὔριον. Καὶ καλυρθεῖς διὰ τοῦ μαζύου μου, ἐξηπλώθη ἐπὶ τῶν δεματίων τοῦ χόρτου, ἅτινα μοὶ ἠτοίμασεν ὁ Σερέδας καὶ μετ' ὀλίγον ἐκοιμήθην, εὐτυχῶς.

Δύο ὄραι σπου ἠσούσασαν τὰ ἠρεθισμένα νεύρα μου. Ἐπιση ποτήριον τείου καὶ ἠτοίμαθην εἰς νέους κόπους. Ὁ ἦλιος ἐφαίνετο εἰς τὸν ὀρίζοντα καὶ ἠσθανόμην τὰς παρεῖαις μου θροσιζόμενας ὑπὸ τῆς πρωίνης αὔρας. Αἱ νυκτεριναὶ ἀγωνίαι ἐξέλιπον, καὶ ἔρχισον ἐπὶ τῇ προσδοκωμένῃ μάχῃ. Ἄς γίγῃ ὅ,τι ὁ Θεός θελήσῃ. οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ Σερέδα ἐπανήρχοντο πάντοτε εἰς τὸν νοῦν μου. Διὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, δὲν ἦτο ἡ αἰσθησις φιλοσοφίας; Τοιοῦτοτρόπως ἤρξατο δὲ ἡμέρῃ τῆς 14 Μαΐου.

Ἡ ἡμέτερα ἐμπροσθοφυλακὴ ἀνεχώρησε πρὸς τὴν Ὀστρολέγκαν. Ἐλπίζουσα νὰ φθάσῃ τέλος τὸν ἐχθρὸν ἐντεῦθεν τοῦ Βοῶγ. Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς ἐπαναστάσεως, οἱ Πολωνοὶ δὲν ἐπαύσαντο, ἐν ταῖς ἐρημίαις αὐτῶν καὶ ἐν ταῖς τῆς ἀλλοδαπῆς, νὰ ἐπαίρωνται ἐπὶ τῇ ὑπεροχῇ των ἀφ' ἡμῶν. Ἐνονεῖται, ὅτι οἱ ἀναγινώσκοντες τὰς καυχησιολογίας ταύτας ἀξιωματικοί, δικαιοῦντο ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας ν' ἀποδείξωσιν, ὅτι ὁ ρωσικὸς στρατὸς ἀπέμεινεν οἷος ἦτο κατὰ τὸ 1812, κατὰ τὸ 1813 καὶ κατὰ τὸ 1829. Διατὶ νὰ ἤλλαξῃ;

Κατὰ τὴν δεκάτην πρωίνην ὄραν, ἡ πολωνικὴ ὀπισθοφυλακὴ ἀσθενῆ μόνον ἀνίστασιν ἀντέτακτον ἡμῖν πλέον. Ὁ κώμης Θάιλ, ἀπὸ τοῦ μέρους ἐν ᾧ εὐρίσκετο, παρηκολούθει τὰς κινήσεις των στρατευμάτων μας, προχωρούντων πάντο ε κατὰ τῆς Ὀστρολέγκας. Τὴν ἐνδεκάτην ἀφίκετο ὁ στρατηγὸς Βιστρώμ, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τριῶν ἢ τεσσάρων ἀξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν.

— Ἄ! ἦλθε, κόμη, εἶπε τεινῶν αὐτῷ τὴν χεῖρα ἄνωθεν τοῦ ἵππου του. Διατάχθη παρὰ τοῦ στρατάρχου νὰ καταλάβῃ τὴν πόλιν καὶ τὰς γεφυράς. Ἦλθεν νὰ ἴδῃ ἐντεῦθεν, πόσον ὑπερέχουσι τῆς θέσεως καὶ τί πρέπει νὰ πράξῃ.

— Ἡ πέσις εἶνε ἰδικὴ μὰς σθεδόν, ἀπεκρίθη ὁ κόμης. Πρέπει νὰ συμπληρώσῃ τὰ ἐπιλοιπα.

Στραφεῖς δὲ πρὸς ἐμέ.

Ἰπολοχαγὲ Πραστῶφ, ὑπάγε πρὸς τὴν πόλιν, εὐρὲ τὸν στρατηγὸν Ναδκώφ καὶ εἶπε τῷ. . .

— Ὅχι, δίκωψεν ὁ Βιστρώφ, αὐτὸ θὰ τὸ κάμω μόνος μου, καίτοι λυποῦμαι ὅτι ἀφάρθῃ ἀπὸ νέου ἀξιωματικὸν τοσαύτην κολακευτικὴν ἐντολήν. . .

— Ὅθ λάβῃ καὶ αὐτὸς τὴν ἰδικὴν του, ἀπεκρίθη ὁ κόμης μειδιῶν. Εἶτα ἀπεινόμενος πρὸς ἐμέ: — Λάβε πάρεκτα πέντε εὐσάφους, συνάντησον τὸν διαβάνοντα τὸν ποταμὸν στρατόν, καὶ μείνον ἐκεῖ μέχρι τέλους. Ἐπειτα νὰ μοὶ στείλῃς ἕνα ἄνδρα μετ' εἰδήσεσι: θὰ μ' εὐρῇ πλησίον τοῦ πυροβολικοῦ Μ' ἐνόησες;

— Μάλιστα, ἐξοχώτατε.

— Καλὴν ἐπιτυχίαν καὶ καλὴν ἀντάμωσιν! Ἰππεύσας ἔσπευσα πρὸς τοὺς εὐσάφους. Ἀδύνατον νὰ μὴ ἐνοήσω, πόσον ὁ κόμης ἐδεικνυτο ἀγαθὸς πρὸς ἐμέ, καὶ ὅποιαν ἐμπιστοσύνην μοὶ εἰδείκνυε, δίδων μοὶ ἐντολήν ἀνταξίαν ἀξιωματικῷ ἐπιτελεῖσι. Ἦπρεπε νὰ δικαιοῦμαι ἀντὶ πάσης θυσίας τὴν ἐμπιστοσύνην ταύτην, καὶ ἂν ἐπὶ σφείλα νὰ μὴ πολεμήσω εἰς τὰς πρώτας τάξεις, διότι τοῦτο ἤξιζε περισσότερον παρὰ νὰ μείνω παρὰ τὸν ποταμὸν.

του μέρους εκείνου του ποταμού, με την προσδοκία να φρονεούη ή να άκρωτηριασθώ, άνευ της περιγγορίας ότι έχρησάμην εις τι.

Διά να φθάσω ταχύτερον εις την γέφυραν, ήκολούθησα την όθλην μετά των ίππέων μου, παραπορευόμενος των φακτών και των οικιών, όπόθεν άνήρχετο τήςδε κίχης ο καπνός της πυρκαϊάς. Πρό ήμών ήρχετο νεάνις, φέροντα δύο κάδους ύδατος επί των ώμων της ήκουσα φωνήν λέγουσαν:

— Κύριε άξιωματικέ, οι ούσσάροι διφυόν. Επιτρέπετε να πίσουν;

- Εστράφην και άνεγνωρίσα τον Ναούμ Σερέδα.
- Διατί εύρίσκεισαι αυτό;
- Είμαι εις την ύπηρεσίαν σας, κύριε άξιωματικέ.
- Άλλά ποιος σοι έδωκε την άδειαν;
- Με συγχωρείτε, κύριε άξιωματικέ, άλλ' ενόμισα ότι επειδή είμαι εις την ύπηρεσίαν σας, έπρεπε να σας άκολουθήσω...
- Φύγε γρήγορα, επίστρεψον εις τό επιτελείον και περίμενε με εκεί!

Ο δυστυχής νεός, έφαινότο τόσο δυστυχής! κλαίων σχεδόν εξηκολούθησε.

— Κύριε άξιωματικέ, λυπηθήτέ με, τί να κάμω εις τό επιτελείον; Και πού να τό εύρω; Αφήσατέ με να μείνω, άλλώς ποιος θα σας περιποιηθώ;

Αδύνατον ν' αποφύγη τις την τύχην τον. Τόν αφήκα, έκπλαγείς μόνον διότι δεν τον παρετήρησα ταχύτερον.

— Επιτρέπετε να πίσωμεν, κύριε άξιωματικέ, είπεν ίππεύς τις. Κάμει πολλή έστια, και ό θεός είξεύσει τί μας περιμένει. Θα χρειασθώμεν ίσως να κάμωμεν πολλόν δρόμον...

Πράγματι, ή θερμότης ήτο μεγίστη και εγώ ό ίδιος έδιψω λίαν.

— Ε! κορίτσι μου! στάσου όλίγον! έφώναζεν ό Σερέδας.

Πηδήσας του ίππου του και είψας τον χαλινόν εις τινα ούσσάρον, ήγειρεν ένα κάδον και μοι παρουσίασεν. Έτερος έπραξέ τό αυτό διά τον δεύτερον. Η νεάνις μάς παρετήρησε περιποιησάμενη. Τό ύδωρ του Ναρέδα δεν ήτο καλόν, άλλ' ή δίψα μας ήτο μεγίστη. Κατόπιν ένου ό Σερέδας με ήσαιωμένους τους πόδας, έπλησίασε σόν κάδον εις τά χειλία του. Απαισίως συριγγίς ήκούσθη και όδούζιον έπεσε δύο βήματα μακράν αυτού. Ο ίππος μου παρεμέρισεν, είτα κατέπεσε τρέμων και παρατηρών πλαγίως την βόμβαν. Η καρδιά μου επέζετο και ήκολούθουν διά των οφθαλμών τό όδούζιον, περιστρεφόμενον και έκπέμπον διά της όπης του λευκόν καπνόν...

— Η 14 Μαΐου! έχάτην!

Μόλις διελογίσθην ταύτα, και βαρύηχος έκποροκρότης ήκούσθη πεμάχιον όδούζιου διήλθε βομβούν πλησίον του ώτόμου και συντρίμματα γης και λίθων έπλησαν κατά πρόσωπον. Κραυγή και γυναικεία φωνή ήκούσθησαν. Οι ίπποι μου έπληττον τους πόδας των. Ίδαν ότι ήμην σπῶς και αδόλοθς, εκύταξα πείθ έμου. Ο Σερέδας δεν έκινήθη, άλλ' ήτο πάντοτε με ήσαιωμένους τους πόδας, έκπληκτος, ό κάδος δε χαμαι, και ούτος καταβεβρεγμένος.

— Μωρέ κύταξ! εκά! ένας τόσο καλός κάδος! έψιθύριζε σείων την κεφαλήν.

— Μήπως έπληγώθης;

— Όχι, ό κάδος έσπασεν. Όταν να μ' έκτύπησε κἀνείς εις τά δόντια.

— Μήπως έπληγώθη κἀνείς; ήρώτησα τους άνδρας μου.

— Κανείς, χάριτι θεία.

Μόνος εις ίππος, άτυχές ζῶον! με χαμηλωμένην την κεφαλήν ίστατο ως ζαλισμένος. Τεμάχιον όδούζιου τῶ αφήρεσε την πέδη των μυκτηριων, είτι ήσαν αιματόφυρτοι. Ο ίππεύς αυτού, αφήρεσε τό έρίπιον και τον χαλινόν άτινα έφορτώθη επί της ράχως του.

— Να γυρίσω εις τό σύνταγμα, κύριε άξιωματικέ;

— Ναί βέβαια, δεν έχεις τίποτε άλλο να κάμης.

Και κήπων υπό τό φορτίον του ό ούσσάρος, άνεχώρησεν. Ο άτυχής έγκυτάλειμμένος ίππος, έστρεψε την κεφαλήν και παρετήρησε θλιβερώς τόν άναχωρούντα κύριόν του. Αφ' ου ύπηρετήσων όμοϋ, έπρεπε ν' αποθάνωσι κεχωρισμένοι.

— Ε! σὺ αὐτοῦ! έφώναζεν ό Σερέδας πρὸς την δραμαίως φεύγουσαν νεάνιδα, έλα να πάρης τους κάδους σου.

Εκείνη, πεφοβισμένη ούτα, οὐδέ τιδς έσυλλογιζέτο.

— Τί τρέλλῃ! έψιθύρισεν ίππεύων.

Μετά τινας στιγμάς άφικήμεθα εις την γέφυραν. Εις την δδὸν ήτις ήγε πρὸς αὐτήν, είχαν θέσει έν κανονοστάσιον άποκρινόμενον πρὸς τα δύο πολωνικά πυροβόλα, τεθειμένα έναντι ακριβῶς, τοιοιτοτρόπως ὡστε, τό πυρ αὐτῶν διήρχετο οὐχί μόνον την γέφυραν, άλλα και αὐτήν την δδὸν. Νεκροί άνηκοντες και εις τους δύο στρατούς, έκείντο εις τό μέρος ένθα, πρὸ ήμισείας ὡρας είχε γείνη μάχη έν τῷ στατάδην.

Ακουσίως απέστρεφον τους οφθαλμούς. Παρὰ τό ήμέτερον πυρ, πολωνοί τινες στρατιῶται έπλησίαζον να καταστειψῶσι την γέφυραν. Διελογιζόμεθα πῶς θα διήρχοντο οι ίπποι μας, όταν παρετήρησαμεν, όλίγον άπωτέρω, έτέραν γέφυραν εις την έπιφάνειαν του ὕδατος. Ητο σωτηρία! Έδραμον καλπάζων να είδοποιήσω τους στρατηγούς Βιστρώμ και Ναβορέφ περί της ανακαλύψεως. Δύο βόμβαι διήλθον άνωθεν ήμών.

Εν ᾧ παρορμῶμεν τους ίππους μας, να διέλθωσι την φλεγόμενην δδὸν, ό καπνός μάς απέτυρλου, οι δε σπινθήρες κατέκατον τό πρόσωπον και τάς χεῖρας μας. Ένίοτε, τριμερῶς θόρυβος, ὑπόκωφος κρότος τοίχων και δοκῶν καταρρέοντων, μακρύτερον, κραυγαί πόνου, στεναγμοί, όλόφυγοί, φωναί άνδρῶν, γυναικῶν και παιδῶν αναμειγμέναί πρὸ πάντων, ήκούοντο παιδικαί φωναί ενέχουσαι τί τό θλιβερόν, άλλα τί να κάμωμεν;...

Τά τάγματα των επιλέκτων μας εύρίσκοντο έν κρίσιμῳ θέσει. Ο έχθρος άντέταξεν αυτοῖς τό τάγμα Βεζέροσκη, ὅπερ δεν είχε πολέμησει ακόμη. Ο στρατηγός Βιστρώμ έστειλεν εις επικουρίαν δύο ίλας των λοχισφάρον της φρουράς, αίτινες πλειστάκις έφώρησαν γενναίως. Άλλ' ή βαθεία άμμος παρέλυε την σφοδρότητα των έφοδῶν των έκλεκτῶν τούτων ίλῶν, αίτινες ὕφιστατο, άνωφαλῶς δι' ήμάς, τό ακατάπαυστον του έχθρῶ πυρ. Έδει να διέλθωσιν αὐτῶν τον ποταμόν. Κατά την έσπευσμένην ταύτην κίνησιν, συνεταιρήθη ή κυματωμένη γέφυρα. Τῆ στιγμή εκείνη, όταν ή μεταξύ των δύο όθλων συγκοινωνία εξόλοκληρου διεκόπη, τό τάγμα Βεζέροσκη προσχώρει πλήρως καθ' ήμών, έν ᾧ τά πολωνικά πυροβόλα εξηρέυοντο σίδηρον τόσον πλησίον ήμών, ὡτε διήρχοντο άνωθεν της κεφαλῆς των στρατιωτῶν μας, συμμαζεύμενων ὡςισθεν σωρού χύματος.

Οὐδέμια άλλη ὑποχώρησις ὑπῆρχε δι' ήμάς, εκτός εἶν εισηχώμεθα εντός του ποταμοῦ.

Οι άξιωματικοί ένδούν τον κίνδυνον, άλλ' οὐδέν έλεγον ενγόριζον τους ρώσσους στρατιῶτας και έδασίζοντο επ' αὐτῶν. Άλλά και οὗτοι διέγνωσαν καθαρά την θέσιν.

Ο Μαρτινώφ έλατρεύετο ὑπὸ του συντάγματός του, όταν δμως άνέκραξε: «Παιδιά, ό έχθρος πλησίαζει, δε τον ὑποδεχθῶμεν καλά, οὐρά! οὐδέμια φωνή άνταπεκρίθη εις την ποταμῶν του... Η έκφρασις των προσώπων ήτο κακή. Έν τούτοις, οὐδέις στρατιῶτης έκινήθη της γραμμῆς του, οὐδέις πυροβολισμός ήκούσθη εξ αὐτῶν. Ο αποθάνωμεν, ο είπεν εις στρατιῶτης χαμηλωφώνως, και άπαντες τό ένδούν.

Οι Πολωνοί έπλησίαζον πρὸς τον σωρὸν του χύματος, μόνη δέ ή δδὸς μάς απέχωριζε. Τότε έγένετο στιγμή σιγῆς, ήτις έφάνη μακροτάτη. Τί θα συμβῆ; έκύταζον τον Μαρτινώφ και τους άξιωματικούς του άπαντες ήσαν ακίνητοι, την κεφαλήν, τους οφθαλμούς και τό έφος χαμηλωμένον έχοντες. Μῆ ήτο τό αίσθημα της άδυναμίας των ή ή πεποίθησις ότι οι στρατιῶται των θα έπιώλουν ακριβὰ την ζωήν των, ή άλλούσιστα ή βεβιαίότης, ότι έπρεπε ν' αποθάνωσιν; Άγνωσθ, άλλ' ή στιγμή εκείνη της άβεβιαίότητος ὑπῆρχε σκληρά. Ητο εκείνη χαρτοπαίκτης, ό όποιός έθῆκεν εφ' ενός χασιου, οὐχί τό τελευταίον σκοῦδόν του, άλλα την ὑπόληψιν του και την τιμήν του.

Πρῶτοι οι Πολωνοί έκλονίσθησαν κίνητις τις έγένετο εις τάς γραμμὰς των, χωρίς έν τούτοις να τους έῶμεν να προχωρήσωσιν οὐδέ βῆμα. Έθρεσι, ειρωνείαι, περιφρονητικαί κραυγαί ήκούοντο, μάλιστα έκτυον. Α'Οπισθ Μογγίται!

Οτίσω, μυζιάριδες! ο Τυτοχρόνως δε, βῶλοι γῆς και χάλκικες έορίφθησαν κατά των επικλεκτων μας! λίθος τις έκτύπησεν εις τό πρόσωπον γηραιόν λευκότριχ στρατιῶτην. α Αδελ-

φια, εκραύγασε και οι οφθαλμοί του απήστραπτον, άρκατά θρεσις ὑπεφέραμεν, ακολουθείτε με! Και πηδησας επί του σωρού του χύματος, παύσαυε μεθ' εαυτου άπαντες τους επιλέκτους, μετά βραχείαν δε μάχην ό έχθρος, κατατρυφθείς υπό πανικού, έτράπη εις φυγήν.

Μεγίστη θραύσις έγένετο. Απαντες οι φυγάδες, ουδέ ποσέφασαν, έφρονέθησαν οι επιλέκτοι, συναντήσαντες κανονοστάσιόν τι κατά την καταδίωξιν των, έλαβον δύο πυροβόλα. Οι Πολωνοί έπωφελήθησαν της στιγμῆς ταύτης, να καταλείπωσι την θέσιν, και οι ήμετεροι ὑπεχώρησαν έν τάξει επί του σωρού.

Μόλις άφίκοντο και προσεβλήθησαν αὐθις, την φοράν ταύτην ὡς έν υπό τετρακισχιλίον νέων άνδρῶν εὐς διώκει ό Λάνζεμαν. Άλλ' οι ήμετεροι στρατιῶται είχαν εξαρθῆ μετά την έπιτυχία εκείνην, ήσθάνθησαν την ισχύον των, εκτός δε τούτου, ό στρατηγός Βεργ άφίκετο μετά του τρίτου και τετάρτου συντάγματος των κεραινοφόρων: ή έφοδος απέκρουσθη, β-ηθούμενοι και ὑπὸ των πυροβόλων του κόμητος Θωλ. Οστις, από του έτέρου μέρους του ποταμοῦ, έδοήθει ήμας. Είχε φέρη τά τριάκοντα πυροβόλα, άτινα έν ᾧ προσφύλαττον τό άριστέρον πλευρόν μας ὡςισθεν της όδοῦ, έποίησαν θραύσιν ταύτοχρόνως εις τους Πολωνούς, οίτινες προσεπάθουν να επανέλθωσιν επί του σωρού. Η έφοδος του Λίτσεμαν, πλειστάκις επαναληφθίσα, οὐδέν αποτελέσμα απέφευεν. Οι αίχμάλωτοι άξιωματικοί έγνωστοποίησαν ήμας, ότι ό αρχιστάτηγος Σηρζενέτσκη όλοτελῶς τά έχασε μετά την ήτταν εκείνην, και καλπάζων εις τάς γραμμὰς των στρατιωτῶν του, εκραύγασε πάση δυνάμει: «Μαλογοβέτσκη, εμπρός! Εμπρός, Ριβίνσκη!...» Πράγματι δε, ὡςισθεν του σωρού του χύματος ήμών διεκρίναμεν στρατηγόν τινά τρέχοντα από ρυτίδος τάς έχθρικὰς γραμμὰς, χειρονομούντα και κραυγάζοντα... Άνωφελεύς φωναί! Ημεθα νικηταί.

Είχον βραδύνη επί της όδοῦ, και ούδεις των ούστάρων μου, ουδ' αὐτός ό Ναούμ Σερέδας, είχαν επανέλθη πρὸς έμέ. Επεινών ως λόκος. Από του πρώνου ποτηρίου του ταύτου οὐδέν άλλο απόλυτως έλαβον. Πῶς να άρνηθῶ την πρόκλησιν του Μαρτινώφ, μεθ' ου εύρισκόμεθα καθ' άπαντα την μάχην, και οστις με προσεκάλει να συμμερισθῶ μετά των άξιωματικῶν του συντάγματός του τον κάλαθον των ζωοτροφιῶν δε τῶ εκόμισαν;

Η απροσδόκητος άφίξις του στρατάρχου εδράδυνε τί επιθυμηθῆν γεύμα. Κατά την αναχώρησιν αὐτοῦ, ήρξάμεθα να τρώγωμεν, διηγούμενοι τάς έντυπώσεις μας με την ζωηρότητα εκείνην, ήτις έπετα: της μάχης αφ' ής εξέρχεται τις σῶς και άβ' αβῆς, και έτι μάλλον νικητή. Μετ' ου πολλῶ δμως καταλήφθη ὑπὸ με-ίστου καυμάτου την συνεγῆ έκείνην δωδεκάκωρον των νεύρων συντονίαν ήρχίζα να αίσθά-ωμαί ένσταζον καθ' ὑπερβολήν και απέχωρίσθη του Μαρτινώφ, οστις, καιτοι πληγωμένος, διετήρησε την συνήθη γαλήνην του. Είς των ούστάρων μου είχαν επανέλθη, χωρίς δε ν' άναυσινω τους άλλους, διηθύθηθη μετ' αὐτοῦ πρὸς την αντίθετον όθλην, όπου ήδυνήθη να φθάσω τότε μόνον, ὡτε οι επιλέκτοι και τό δεύτερον τάγμα διήλθον. Η σελήνη άνέτειλε και έφώτισε τα ήσυχα του ποταμοῦ νάματα, τάς άμυώδεις όθλας του και την άτυχη πόλιν, ήν ή πυρκαϊά κατέστρεφεν. Ίδου τό μέρος ένθα έπεσε τό όδούζιον ὅπερ—δεν ὡμρέβαλλον τότε—θα ήτο όλῆθριον εις την Σερέδα και εις έμέ. Ίδου τό πτώμα του ίππου... Αίφνης, εις τινά βημάτων άπόστασιν, ένόμισα ότι ήκουσα στεναγμόν σταματῶ τον ίππον μου. ακούω... «Όχι! μητέρα μου!...» ὡ! πόσον διψῶ! έστέναζεν άσθενής φωνή. Πραίεσθμά τι πιέζει την καρδίαν μου. Αριππεύω, παρατηρῶ ἄνθρωπόν τινά εξηπλωμένον οὐχί μακράν του νεκροῦ ίππου, και αναγνωρίζω τον Σερέδα, πλέοντα έντός λίμνης αίματος, με ήκρωτηριασμένον τον δεξιόν βραχίονα και ὡγρότατον. Τρέχω πρὸς τον ποταμόν και πληρώσας ὕδατος τον πλόν μου, έπληνω δι' αὐτοῦ τό πρόσωπον του πληγωμένου, κατορθώσαντος να πῆ όλίγον. Άνοίγει τους οφθαλμούς!

— Α! σεῖς είσθε, κύριε άξιωματικέ... σεῖς είθε, εὐχαριστῶ!

— Θά σε μεταφέρωμεν εις τό φορητόν νοσοκομεῖον. Θίρ-

ρος, Σερέδα!... Ε! ούσσάρε, τρέξον γρήγορα και φέρε φρεάξ.

— Εἶν' άνωφελεύς!... είναι πολὺ άργά! Δεν είμπορώ... Άλλά κύριε άξιωματικέ, θα σε παρακαλέσω κάτι τι! Εἰς την ταινίαν του σταυροῦ μου κρέματαί μικρὸς σάκκος...

Έχει τρία νομίσματα... Στείλατέ τα εις την μητέρα μου... Ο λογία είξεύρει... Διότι είμεθα από τό ίδιον χωσίον.

Έξεκρίνωσασ την στήλην του και εξαγαζών κάτωθεν του περιλαίμιου του ὡσοκαμίσου του την ταινίαν ήτις έφερε τον σταυρόν του, αφήρεσε τό σακκίδιον, έν ᾧ ό ούσσάρος εδραμεν ένα καλήση βοήθειαν.

— Πῶς έπληγώθης Σερέδα;

— Ηρόμην εις οἶος, κύριε άξιωματικέ, όταν ήκουσα ένα κρότον. Έν όδούζιον πέπτει, εκρηγνυται και με ριπται γάμο, εἰς και τό αλογόν μου...

— Θά περάση, παιδί μου! Θάρρος! Με την βοήθειαν του Θεοῦ θα ίατρευθῆ!

(ήκολούθει)

ΠΡΩΤΟΣ ΕΡΩΣ

(Διήγημα Ίδαν Τουργενιέφ)

(Συνέχεια)

XVI

Επί πέντε ή εξ ήμέρας σχεδόν δεν είδον την Ζιναΐδα. Έλεγεν, ότι ήτο άσθενής, έν τούτοις, εις τον οίκισκον της πριγκιπέσσης μετέβαινον οι συνήθεις επισκέπται, εκτός του Μαϊ-δάνωφ, οστις περιπέσων εις δυσθυμίαν, έμελαγχόλει, διότι δεν είχε τι να θαυμάζη. Ο Μπελοβζέροφ εκάθητό εις την ίδιον γωνίαν πάντοτε, με καταβισασμένην την κεφαλήν, και αείωνος έρυθρός εξ όργης, επί δε του προσώπου του κόμητος Μαχίεφσκη, επεφαινότο τό αείωνιον πονηρόν μειδισμόν, ὅπερ με εξηρέθιζε κατ' αὐτοῦ. Ο κόμης είχε περιπέσει εις την δυσμένειαν της Ζιναΐδος, διό ήρχετο εις την γραιίαν πριγκιπέσσαν, επί της άμάξης οὐ κυβερνήτου του νομοῦ. Εκτός όμως τούτου, ή μετάβασις του εις την έξοχόν του ὑπενθύμιζε παλαιάν τινά ιστορίαν, έπισυμβάσαν πρό καιροῦ μετά τινος άξιωματικοῦ του πυροβολικοῦ! ή ιστορία δε αὐτή δεν τῶ ήτο ποσῶς ευχάριστος. Ο Λουσίαν μετέβασις δις της ήμέρας, και έκενεν επ' όλίγον. Εγῶ ήρχισα να τον φοβούμαι περισσότερο από τους άλλους, κατόπιν της αποκάλυψεως ήν μετ' έκαμεν, και έν τούτοις, ήσθάνομην πρὸς αὐτόν εἰλικρινῆ συμπάθειαν. Ημέραν τινά ό Λουσίαν μετέβη μαζί μου εις περίπατον εις τον κήπον του Πουσιλόπου, έφέρετο δε πρὸς έμέ μετά μεγάλης λεπτότητας, μοι έδεικνυε και μοι έλεγε τά όνόματα διαφόρων φυτῶν και άνθῶν, και αἶφνης, άνευ λόγου, άνακραυγάζας έκτύπησε τό μέτωπόν του: και εγῶ ό άθλιος, είπεν, ένόμισα, ότι είναι κακέτα! Βεβαίως πρέπει να θυσιάσω τον εαυτόν μου π. δε χάριν των.

— Τί θέλετε να είπητε με αυτό; τῶ είπον.

— Εἰς οἶος δεν θέλω να είπω τίποτε, διακεκομμένως είπεν ό Λουσίαν.

Η Ζιναΐδα με απέφρευεν έκτοτε, οὗτο δε τό παρετήριον κάλλιστα, διότι αὐτή δεν ήδύνατο να προσποιηθῆ. Ακουσίως έφίερετο πρὸς με μετά ψυχρότητας... Ακουσίως άρα γε; τούτου μοι επρόξενει θλίβιν, και με έτάρασεν! Άλλά δεν ήδύναμη οὐδέν να πράξω, και προσεπάθου να μη φαίνωμαι εις τό ὄμματά της: μόλις δε μακρόθεν προσφύλαττον και την έβλεπον. Η Ζιναΐδα πρό τινος είχε καταντήσει αγνώριστος τό πρόσωπόν της ήτο ὄλως διάφορον, ὅλη είχε γίνει διαφρετικῆ. Ίδίως έντύπωσιν μοι έκαμεν ή μετάπτωσις αὐτῆς, ὡτε την είδον χλιαράν τινά έσπεραν. Έκαθήνην επί μικροῦ καθίσματος, κάτωθεν οκακίας τινός του κήπου. Ηρε-

— Α! σεῖς είσθε, κύριε άξιωματικέ... σεῖς είθε, εὐχαριστῶ!

— Θά σε μεταφέρωμεν εις τό φορητόν νοσοκομεῖον. Θίρ-

— Α! σεῖς είσθε, κύριε άξιωματικέ... σεῖς είθε, εὐχαριστῶ!

— Θά σε μεταφέρωμεν εις τό φορητόν νοσοκομεῖον. Θίρ-

— Α! σεῖς είσθε, κύριε άξιωματικέ... σεῖς είθε, εὐχαριστῶ!

— Α! σεῖς είσθε, κύριε άξιωματικέ... σεῖς είθε, εὐχαριστῶ!

— Α! σεῖς είσθε, κύριε άξιωματικέ... σεῖς είθε, εὐχαριστῶ!

— Α! σεῖς είσθε, κύριε άξιωματικέ... σεῖς είθε, εὐχαριστῶ!

— Α! σεῖς είσθε, κύριε άξιωματικέ... σεῖς είθε, εὐχαριστῶ!

— Α! σεῖς είσθε, κύριε άξιωματικέ... σεῖς είθε, εὐχαριστῶ!

— Α! σεῖς είσθε, κύριε άξιωματικέ... σεῖς είθε, εὐχαριστῶ!

— Α! σεῖς είσθε, κύριε άξιωματικέ... σεῖς είθε, εὐχαριστῶ!

κόμη πολύ να κάθεται εις τὴν θέσιν ταύτην, διότι ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης ἐφαίνεται τὸ παράθυρον τῆς Ζιναΐδος. Ἐκαθήμην ὑπερβῆν τῆς κεφαλῆς μου, εἰς τὸ πυκνὸν φύλλωμα τοῦ δένδρου ἐπαίξει πτηνόν τι· φαῖα γαλῆ προσέτριβε τὴν ἀγὴν τῆς, περιήρχετο τὸν κῆπον παρατηρούσα τὰ πτηνά. Ἐγὼ ἔβλεπον ἐπὶ τοῦ κλειστοῦ παραθύρου καὶ ἀνέμενον νὰ ἀνοίξῃ. Δὲν εἶχεν εἰσέτι ἐπιθυγὴ σκότος, ἀλλὰ δὲν ἦτο ἐπαρκὲς καὶ τὸ φῶς, ἦτο ἀμφιβόλον τι φῶς· μετ' ὀλίγον ἤοιζεν καὶ ἐν αὐτῷ ἐφάνη ἡ Ζιναΐδα. Ἐβρε λευκὸν φέρεμα, τὸ πρόσωπόν τῆς καὶ αἱ χεῖρες τῆς ἦσαν κάτωχροι. Ἐμείνεν ἀκίνητος ἐπὶ τῆς θέσεως ταύτης, βλέπουσα πρὸς τὸ δάσος· ἐγὼ, οὐδέποτε ἐνθυμούμαι νὰ εἶδον τὸ βλέμμα τῆς ὅσον τὴν στιγμήν ἐκείνην. Κατόπιν, ἐσήκωσε τὰς χεῖρας τῆς, τὰς ἔβρεν εἰς τὸ χεῖλῃ τῆς καὶ εἰς τὸ μέτωπόν τῆς, καὶ ἤρχισε νὰ διορθῶν τὴν κόμην τῆς, ἀφοῦ δὲ ἀποπεράτωσε τὴν κόμωσίν τῆς ταύτην, ἔκλεισε τὸ παράθυρον.

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας, με συνήτησεν εἰς τὸν κῆπον. Ἡσέλησα νὰ ἀπομακρυνθῶ, ἀλλ' ἡ ἰδέα με ἐσταμάτησεν.

— Δόξατέ μου τὸν βραχίονά σου, με εἶπε, με θεωπευτικὴν φωνήν, ἔχω τόσον καιρὸν νὰ φλωαρῶμα μαζὺ σου.

Παρατήρησα τὴν Ζιναΐδα εἰς τὸ πρόσωπόν τῆς ὅσον τὴν στιγμήν τῆς ἀπῆστροπτο, καὶ τὸ πρόσωπόν τῆς ἐμεῖδία, ἀλλὰ πάντοτε μετὰ ἐλαφρῶν τινος νεύρου.

— Εἶθε ἀσθενῆς ἀκούη; τὴν ἠρώτησα.

— Ὅχι· ἦδη ἔπερασαν ὅλα, ἀπεκρίθη καὶ ἔκοψε μεγάλον κόκκινον ρόδον. Λίσσαν μαι πάντοτε ὀλίγην κούρασιν, ἀλλὰ θὰ περάσῃ καὶ τοῦτο.

— Καὶ θὰ εἶθε πάλιν οἷα εἶθε προηγουμένως.

Ἡ Ζιναΐδα ἔβρε τὸ ὄσον ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς, φύλλα τοῦ δὲ τινα τὴν στιγμήν ἐκείνην κατέπεσαν ἐν τῷ στήθει τῆς.

— Μήπως μετεβλήθη; ἡ ἠρώτησεν.

— Ὄ! βεβαίως, μετεβλήθητε καὶ πολὺ μέλιστα.

— Ἦμουν ψυχρὰ μαζὺ σας, τὸ εἰζέσω, εἶπεν ἡ Ζιναΐδα, ἀλλὰ σεῖς δὲν ἔπρεπε νὰ ᾄσθητε εἰς τοῦτο προσοχὴν... Δὲν ἤδυναμην νὰ πράξω καὶ ἄλλως...

— Φαίνεται, δὲν θέλετε νὰ οἶα ἀγαπῶ, εἶπον μελαγχολικῶς καὶ ὑποτρέμων.

— Ὅχι, νὰ με ἀγαπᾶτε, ἀλλ' ὄχι ὅπως ἄλλοτε.

— Ἀλλὰ πῶς;

— Νὰ με ἀγαπᾶτε ὡς φίλην, ἰδοὺ πῶς· καὶ ἡ Ζιναΐδα μου ἔδωκε νὰ ἀπραχθῶ τὸ ρόδον τῆς. — Ἀκούσατε, ἐγὼ εἶμαι πολὺ μεγαλειότερα σας, ἡδυνάμην νὰ εἶμαι θεῖα σας, δὲν εἶνε ἀληθές; ἀ! ὄχι θεῖα, ἀλλὰ πρεσβυτέρα ἀδελφῆ σας βεβαίως. Σεῖς δε...

— Ἐγὼ, φαίνομαι εἰς τὰ ὄμματα σας παιδίον, ἐπιθύσια.

— Βεβαία παιδί, ἀλλὰ ἀγατητόν, ἔξυπνον, καλὸν παιδί, τὸ ὅποιον ἀγαπῶ. Σεῦ ετε τίποτε; Ἀπὸ σήμερον οἶς προσλαμβάνω ὡς ἀκόλουθόν μου, ἀλλὰ μὴ λησμονήσῃς, δεῖ οἱ ἀκόλουθοι δὲν δύνανται νὰ πράξωσι τι ἐναντίον τῆς θελήσεως τῆς δεσποίνης των. Ἰδοὺ τὸ σημεῖον τῆς νεᾶς σου ὑπηρεσίας, προσέθηκεν αὐτῇ, τοποθετούσα τὸ ἄνθος εἰς τὴν κομβίωσίν μου· εἶνε τὸ σημεῖον τῆς πρὸς σὲ συμπαθείας μου.

— Ἐγὼ παρ' ὧν, πριγκηπέσσα, ἔλαβον προηγουμένως ἄλλα θερμότερα δειγμὰ συμπαθείας.

— Αἱ ἐφώνησεν ἡ Ζιναΐδα προσθλέπουσά με... τί μνημονικὸν ποῦ ἔχει! Αἱ! τί με τοῦτο; εἶμαι ἐτοίμη νὰ ἐπαναλάβω καὶ σήμερον τὸ ἴδιον.

Καὶ κλίναςα πρὸς με, μοὶ ἐπέθεσεν εἰς τὸ μέτωπον, ἦσυχον καὶ ἀγνὸν φίλημα.

Μόλις ἐπρόφρασα νὰ τὴν ἀπεινώσω, καὶ αὐτὴ στραφεῖσα μοὶ εἶπεν: Ἐλάτε μαζὺ μου, μικρὰ μου ἀκόλουθε, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκόν μου. Ἐκολούθησα τὰ βήματά τῆς καὶ ἐσκεπτόμην. Γράμματα εἶνε αὐτῇ ἡ κόρη, αὐτῇ ἡ ἴδια Ζιναΐδα, τὴν ὅποιαν ἐγώ; Καὶ ἡ εἰσοδὸς τῆς εἰς τὸν οἶκον μοὶ ἐφάνη ἦσυχος, καὶ ὅλη ἡ μορφή τῆς μαγεύουσα καὶ εὐάριστος...

Καὶ, θεέ μου! με ποῖαν νεᾶν δύνωσκιν ἐξήρθη ἐκ νέου ἔβρω ἐν ἐμοί...

κέτται, ἡ δὲ πριγκηπέσσα ἦτο μαζὺ των. Ὅλη ἡ συναστροφή ἀπετελεῖτο ἀπὸ τὰ ἴδια πρόσωπα, ὡς τὴν πρώτην ἐπέεον, μετὰ δὲ αὐτῶν ἦτο καὶ ὁ Νιρμάνσκη, ὅστις σπανίως ἀπὸ τινος ἐφαίνετο, πάσχων ἐκ ρευματισμῶν. Ὁ Μαϊδάνωφ ἦλθεν ἐπίσης, τὴν φρονὴν μάλιστα ταύτην ἐνωρίτερα πάντων καὶ μᾶς ἔφερε νέου στίχους. Ἐρχίσασιν ἐκ νέου νὰ παίξωμεν τὸν Φάαντεν, ἀλλ' οὐχὶ ἐν ἑορτασθῶν, ὅπως ἄλλοτε, χωρὶς τρέλλας καὶ ἄνευ τῆς ἀθηναικῆς ἐκείνης παραχῆς. Ἡ Ζιναΐδα ἔδωκε νεᾶν μορφήν εἰς τὸ παινίδιον μας, τὸ κατέστησεν ἡρεμῶν. Ἐκαθήμην πάντοτε παρ' αὐτῆς, ἔχων, ὡς ἀκόλουθος, κεκτμημένον πρὸς τὴν τὴν δίκαιωμα. Μετὰ δὲ τῶν ἄλλων παιγνίων, ἐπρότεινε, ἵνα πᾶς γάνω εἰς τὸν φάντεν νὰ διηγηθῇ τὸ δνεῖρον, ὅπερ εἶθε τὴν τελευταίαν ἐσπέρην. Ἀλλὰ ἡ πρότασις αὕτη δὲν ἐπέτυχεν, διότι τὰ δνεῖρα ὅσα διηγήθησαν, δὲν εἶχον πολὺ ἐδιαφέρουν. Ὁ Μελοδρόσωφ εἶθε καθ' ὕπνον, δεῖ εἶδε τριπλὴν εἰς τὸν ἵπνον του, καὶ δεῖ οὗτος εἶχε ζυλινὴν κεφαλὴν. Ὁ Μαϊδάνωφ μᾶς ἐπρόσφερεν ἐλόκληρον διήγημα ἀντὶ δνεῖρου, εἰς ὃ ὑπῆρχον ἐν ἀσθονίᾳ ἐντάφιοι σκηναί, ἀγγελοὶ με λύρας, ὄμι λουτὰ ζῦθη καὶ ἀνατάλλητοι ἀπομακρυσμένοι φωναί. Ἡ Ζιναΐδα δὲν τὸν ἄρρησε νὰ ἀποτελεώσῃ.

— Ἀφήσατε τα αὐτὰ, εἶπεν, καὶ εἰς διηγηθῆ ἕναστος ὅ, τι θέλει. Ἀρχίζομεν ἀπὸ τὸν Μελοδρόσωφ.

Ὁ νιαρὸς οὐσᾶρος ἐθοροβήθη.

— Δὲν ἐζούρω τίποτε νὰ διηγηθῶ, ἀπεκρίθη.

— Καλὲ τί λέτε! Τότε φαντασθῆτε τὸ ἐξούτον σας νυμφευμένον, καὶ πέτε μας πῶς θα ἐπερνᾶτε τὸν καιρὸν σας μετὰ τῆς σύζυγος σας. Θὰ τὴν ἐκλειδώνατε εἰς τὸν εἶόν σας;

— Βεβαία θὰ τὴν ἐκλειδώνα.

— Καὶ θὰ εἶνατε διασκόως μαζὺ τῆς;

— Ἐνωσεῖται, θὰ εἶμενα πάντοτε μαζὺ τῆς.

— Ὁραεῖ. Ἀλλὰ ἐὰν ἐθιζνέτο αὕτη τοῦτο, καὶ οἶς ἡπάτα τότε τί θὰ ἐκῆματε;

— Ὁ θὰ τὴν ἐφόνεον.

— Καὶ ἐν ἐραπέτευσεν;

— Ὁ θὰ τὴν κατεδίωκα, καὶ θὰ τὴν ἐφόνεον.

— Εὖγε Ἀλλὰ, εἰς ὑποθέσωμεν, ἐὰν ἦμην ἐγὼ ἡ σύζυγός σας, τί θὰ ἐκῆματε τότε;

Ὁ Μελοδρόσωφ ἐσιώπησεν ἐπὶ μικρὸν ἀλλὰ τέλος εἶπεν.

— Ὁ θὰ ἠτύοκτόνουν.

Ἡ Ζιναΐδα ἐγέλασε θορυβωδῶς με τὴν ἀπόκρισιν τοῦ οὐσᾶρου.

Ὁ δεῦτερος φάντες ἔλαχεν εἰς τὴν Ζιναΐδα. Ἦγιστε τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καὶ ἐσκέπτετο.

— Ἀκούσατε τί ἐσκέφην ἐγὼ. Σχηματίσατε με τὴν φαντασίαν σας ὡραῖον μέγαρον, θερμὴν ὑκάτα καὶ ὠραϊότερον χορὸν. Τὸν χορὸν τοῦτον δίδει νεαρὰ βασίλισσα. Παντοῦ ἐν τῷ μεγάρῳ εἶνε ἀσθονὸς ὁ ζωσός, τὸ μάραρον, ὁ κρυσταλλός, τὰ ἄλοσηρικά, τὰ φῶτα, οἱ ἀδάμαντες, τὰ ἄνθη καὶ ὅλα ὅσα ἀποτελοῦσι τὴν ἐξοργότητα ἐνδὸς ἡοσού; οἱ προσκεκλημένοι εἶνε ἄπειροι, καὶ ὅλοι νέοι, ὠραϊότεροι, ἀνδρεῖοι, ὅλοι δὲ εἶνε παράφρονες ἐξ ἔρωτος πρὸς τὴν βασίλισσαν.

— Κυρίαί δὲν θὰ ἦναι μετὰ τῶν προσκεκλημένων; ἠρώτησεν ὁ Μαλιέδσκη.

— Ὅχι· ἡ μάλλον μαντεύετε μόνοι σας, δεῖ ὑπῆρχον.

— Ὅλοι ἀσχημοί;

— Ὁραϊόταται. Ἀλλὰ οἱ νέοι ὅλοι ἦσαν ἐρωτευμένοι με τὴν βασίλισσαν, ἠτις εἶνε ὑψηλὴ καὶ εὐμελῆς, καὶ φέρει μικρὸν χρυσοῦν στέμμα ἐπὶ τῆς μελανῆς κόμης τῆς.

Παρατήρησα τὴν Ζιναΐδα καὶ τὴν στιγμήν ἐκείνην μετ' ἐφάνη αὕτη πολὺ ὑπερτέρα ὄλων μας· ἀπὸ τοῦ λευκοῦ μετώπου τῆς, ἀπὸ τὰ ὄμματα τῆς ἐξήρχετο τσαυτὴ φωτεινὴ εὐρυτὰ καὶ τοιαύτη ἰσχύς, ὡστε ἐσκέφην: «Ὁ εἶσαι ἡ βασίλισσα αὕτη».

— Ὅλοι συναθροίζονται περὶ τῆς, ἐξηκολούθησεν ἡ Ζιναΐδα, ὅλοι ἐπιδαψιλεύουσιν αὕτη περιποιήσεις καὶ λόγους κολακευτικούς.

— Καὶ ἡ βασίλισσα ἀγαπᾷ τὰς κολακείας;

— Τί ἀνυπόμονος εἶσαι! καὶ ποῖος δὲν ἀγαπᾷ τὰς κολακείας;

— Ἀκόμη μίαν ἐρώτησιν, παρατήρησεν ὁ Μαλιέδσκη. Ἡ βασίλισσα ἔχει τὸ ζυγον;

— Ἐγὼ περὶ αὐτοῦ μήτε ἐσκέφην κἄν. Ὅχι, τί χρειάζεται εἰς τὸ ζυγον.

— Βεβαίως, ἀπήνησεν ὁ Μαλιέδσκη, τί χρειάζεται εἰς τὸ ζυγον.

— Silence! ἐφώνησεν ὁ Μαϊδάνωφ, ὅστις ὠμίλει κάκιστα γαλλικὰ.

— Μεταί, εἶπεν αὐτῷ ἡ Ζιναΐδα. Ὅπως, ἡ βασίλισσα ἀκούει τοὺς λόγους τῶν καβαλλέρων, ἀκούει τὴν μουσικὴν, ἀλλὰ δὲν παρατρεῖ εἰς οὐδὲνα ἐκ τῶν κεκλημένων. Ὅτι παρὰ θύρα εἶνε ἀνοικτὰ κ'θ' ὀλοκληρίαν. Ἡ βασίλισσα δὲ δεῖ αὐτῶν βλέπει πρὸς τὸν κῆπον· ἐκεῖ πλησίον τῶν δένδρων ὑπάρχει κρήνη, ἠτις ἀστράζει εἰς τὸ σκότος, ἡ δὲ βασίλισσα ὁμοῦ με τοὺς λόγους καὶ τὴν μουσικὴν ἀκροῦται τὸ κελάρωμα τοῦ ὕδατος. Παρατρεῖ καὶ σκέπτεται. Ὅλοι σεῖς, κύριοι, λέγει τέλος, εἶθε εὐγενεῖς, εὐφρεῖς, πλοῖστοι, με περικυκλοῦτε, ἐπαίνειτε ἐκάστην μου λέξιν καὶ εἶθε ἔτοιμοι νὰ ἀποθένητε εἰς τοὺς πόδας μου, ἐγὼ δὲ πᾶς ἐξουσιάζω... ἀλλ' ἐκεῖ, ὅπισθεν τῆς κρήνης ὅπισθεν τοῦ λευκάζοντος ἐκείνου ὕδατος, ἴσταται καὶ με ἀναμείνει ἐκείνη, τὸν ὅποιον ἀγαπῶ καὶ ὁ ὅποιος κυριαρχεῖ ἐπ' ἐμοῦ. Αὐτὸς δὲν φέρει πολυτελῆ ἐνδύματα, μήτε πολυτίμους λίθους, οὐδέεις τὸν γνωρίζει, ἀλλὰ με ἀναμείνει καὶ εἶνε βέβαιος δεῖ θὰ μεταβῶ — καὶ θὰ μεταβῶ — καὶ δὲν ὑπάρχει οὐδεμία δύναμις ἠτις δύναται νὰ με ἀναχαιτίσῃ, δεῖ μεταβίβω πρὸς συνάντησίν του, νὰ μείνω μετ' αὐτοῦ, νὰ γαθῶ μετ' αὐτοῦ εἰς τὰ σκότη τοῦ κήπου, ὑπὸ τὸ φύλλωμα τῶν δένδρων, καὶ παρὰ τὸ ψιθυρίζον ὕδωρ... Ἡ Ζιναΐδα ἐσίγησεν.

— Εἶνε φαντασία αὐτό; πονηρῶς ἠρώτησεν ὁ Μαλιέδσκη.

Ἡ Ζιναΐδα μήτε παρατήρησε κἄν ἐπ' αὐτοῦ.

— Καὶ τί θὰ ἐκῆμομεν, κύριοι, αἰφνης ἐφώνησεν ὁ Λουσίαν, ἐὰν ἀνήκομεν εἰς τὴν χερσίαν τῶν κεκλημένων ἐκείνων καὶ ἐγνωρίζομεν περὶ τοῦ ὅπισθεν τῆς κρήνης εὐρισκόμενον αὐτοῦχος τοῦτο ἐραστοῦ;

— Σταθῆτε, παρακαλῶ, εἶπεν ἡ Ζιναΐδα· ἐγὼ μόνη μου θὰ οἶα εἶπω, τί θὰ ἐκῆμεν ἕκαστος ἐξ ὑμῶν ἐν τοιαύτῳ περιπτώσει. Σεῖς, Μελοδρόσωφ, θὰ τὸν ἐκαλεῖτε εἰς μονομαχίαν σεῖς, Μαϊδάνωφ, θὰ τῷ ἐγράφατε ἐν ἐπιγράμματι... ἀλλ' ὄχι διότι σεῖς δὲν γνωρίζετε νὰ γράφητε ἐπιγράμματα. Θὰ ἐγράφετε ἐν μακρὸν ποίημα, τοῦ εἶδους τοῦ Μαρματῆ, καὶ θὰ τὸ εἰδημοσιεύατε εἰς τὸν «Τηλέγραφο». Σεῖς, Νιρμάνσκη, θὰ τῷ ἐδανείζετε χρέμματα, σεῖς δὲ δόκτωρ... ἡ Ζιναΐδα ἔστη. Ναί, δὲν γνωρίζω τί θὰ ἐκῆματε σεῖς.

— Ὁ; ἰατρός θὰ ἀπηγόρευον εἰς τὴν βασίλισσαν νὰ διδῇ χορούς.

— Καὶ θὰ εἶχατε δίκαιον. Σεῖς κόμη...

— Αἱ! ἐγὼ; εἶπε μειδῶν ὁ Μαλιέδσκη.

— Σεῖς θὰ τῷ ἐπροσφέρατε κομῆτα με δηλητηρίον.

Τὸ πρόσωπον τοῦ Μαλιέδσκη ἠθροβίασεν ἐλαφρῶς καὶ ἔλαχε κτηνώδη ἔκφρασιν, ἐν τούτοις ἐκάγχασεν.

— Ὅσον ἀφορᾷ ὑμᾶς, κύριε Βαλδεμάρ, ἐξηκολούθησεν ἡ Ζιναΐδα... ἀλλ' εἶνε ἀρκετὰ νομίζω, ἔλατε νὰ παίζωμεν ἄλλο παινίδιον.

— Σεῖς, Monsieur Valdemar, ὡς ἀκόλουθος τῆς Βασιλίσσης, δεῖ αὕτη θὰ ἔτραχεν εἰς τὸν κῆπον, θὰ ὠνετροπολεῖτε τίς οἶδε τί, δηλητηριωδῶς ὀμιλῶν ὑπέλαβεν ὁ Μαλιέδσκη. Ἐγὼ ἠρυσθρίασα καὶ ἠγειρόμην, ἀλλὰ ἡ Ζιναΐδα με ἤρπασεν ἐκ τοῦ βραχίονος, καὶ ἐξηκολούθησε με ἠρεμῶν φωνήν τῷ εἶπεν:

— Οὐδέποτε ἔδωκα εἰς τὴν ἐκλαμπρότητά σας τὸ δικαίωμα νὰ αὐθαδικάζητε, καὶ οἶς παρακαλῶ νὰ ἀπομακρυνθῆτε, τῷ ἔδειξε δὲ τὴν θύραν.

— Συγχωρήσατέ με, πριγκηπέσσα, ἐτραύλισεν ὁ Μαλιέδσκη, γενόμενος κάτωχρος.

— Ἐχει δίκαιον ἡ πριγκηπέσσα, ἐφώνησεν ὁ Μελοδρόσωφ καὶ ἠγέρθη ἐπίσης.

— Ἐγὼ, με τὸν Θεόν, δὲν ἐπερίμενον διόλου τοιαύτην ἐπάντησιν, διότι εἰς τοὺς λόγους μου, δὲν ὑπῆρχε διόλου πρόθεσις προσβολῆς.

Ἡ Ζιναΐδα ἐπέσειρεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ πλήρες ψυχρότητος

βλέμμα τῆς, καὶ ψυχρῶς γελάσασα, εἶπεν: — Μείνατε, ὁ κ. Βαλδεμάρ καὶ ἐγὼ εἰς μάτην ἐθυμώσασιν. Με οἶς δὲν πρέπει κανεὶς νὰ θυμῶνῃ.

— Συγχωρήσατέ με, ἐπανάλαβεν ὁ Μαλιέδσκη· ἐγὼ δὲ ἀναμνησκόμενος τὴν παρατήρησιν τῆς Ζιναΐδος, ἐσκεπτόμην δεῖ μήτε πραγματικῆ Βασιλίσσα δὲν ἔδυνάτο νὰ δεῖξῃ μετὰ τσαυτῆς μεγαλοπρεπείας τῆς θύραν, ὡς ἡ Ζιναΐδα.

Τὸ παινίδιον τοῦ Φάντε ἐξηκολούθησεν ὄλιγον ἐτι μετὰ τὴν μικρὰν ταύτην σκηνήν· ὅλοι ἦσαν νὰ καταλαμβάνωνται ὑπὸ ἐθουρίας· ὄχι τόσον ἐνεκα τῆς σκηνῆς ταύτης, ἀλλὰ ἐξ ἄλλων ἀνεξαρτήτων συναισθησεων. Οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ὠμίλει, ἀλλ' ἕκαστος ἀνελόγηζε τὴν θέσιν του καὶ τὴν τοῦ πλησίον του. Ὁ Μαϊδάνωφ μᾶς ἀνέγνωσε στίχους του τινας, ὁ δὲ Μαλιέδσκη ἀδρισκεν αὐτοὺς λαμπρῶς Πῶς προσπαθεῖ νὰ φαγῇ καλῶς, ἐπιθύσει πρὸς με ὁ Λουσίαν. Ἐν τούτοις, τὰ χεῖρὲς διελύθησαν, διότι ἡ Ζιναΐδα περιέπεσαν εἰς ρευματισμούς, ἡ δὲ μῆτηρ τῆς μᾶς ἀνήγγειλεν, δεῖ ἔχει πονοκέφαλον ὁ Νιρμάνσκη ἠθανέτο πόνους ἐξ αἰτίας τῶν ρευματισμῶν του.

Ἐγὼ ἐπὶ πολὺ εἶμην ἄγρυπνος δὲ ἐτάρασσον ἡ ἀφήγησις τῆς Ζιναΐδος. Εἶνε πραγματικὰ ὅσα με εἶπεν ἡ Ζιναΐδα; ἠρώτων ἐμαυτὸν. Καὶ ἀπράγματι εἶνε ἀληθῆ ταῦτα; Ἀλλ' ὄχι, ὄχι δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ἦναι πραγματικὸν, ἔλεγον στρέφω ἀπὸ τοῦ ἐνός πλευροῦ εἰς τὸ ἕτερον... Ἀλλ' ἐνθυμούμην τὴν ἔκφρασιν τοῦ προσώπου τῆς Ζιναΐδος κατὰ τὴν ὥσων τῆς διηγήσεως τῆς, ἐνεθυμήθη τὴν ἀνακραυγὴν τοῦ Λουσίαν εἰς τὸν Πανσίουπον, τὴν συμπεριφορὰν τῆς πρὸς με καὶ τὴν μεταβολὴν ἠν ὑπέστη καὶ ὑπέκυπτον εἰς τὴν ἰδέαν, δεῖ ὅλα ὅσα εἶπεν ἦσαν ἀληθῆ. Ἀλλὰ ποῖος εἶνε αὐτός; Αὐτὰ αἱ τρεῖς λέξεις, ἐφαίνοντο πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου, ἐγκεκαργαμέναι εἰς τὸ σκότος· ὁμοίως ἐλαφρὸν νέφος ἐφέρετο ὑπερβῆν μου, καὶ ἠθανέμην τὴν πίσίν του, καὶ ἀνέμενον ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν νὰ διαρρηχθῇ. Δὲν ἐσκεπτόμην πλέον κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν πρώτων ἡμερῶν, μήτε ἐξήταξα με τὸν νοῦν μου πλέον τὴν κατάστασιν τοῦ Ζασέκιν· ἡ ἀναστασία τῆς οἰκίας των, τὰ τεθραυσμένα κεχληρία των, αἱ ἐξιδωμέναι μάχαιραι καὶ περόναι, ὁ γέρων Βονιφάτιος, αἱ ρυπαραὶ θαλαμηπόλοι, αὕτη ἡ παράδοξος ζωὴ, δὲν μοὶ ἔκαμε τοῦ λοιποῦ ἐντύπωσιν. Ἀλλ' ἐν τῇ καταστάσει εἰς ἣν εὐρισκόμεν τὴν στιγμήν ἐκείνην, ἐνεθυμήθη, δεῖ ἡ μῆτηρ μου εἶπεν περὶ τῆς Ζιναΐδος, δεῖ εἶνε τυχροδωκτρια. Τυχροδωκτρια αὕτη, τὸ εἶδωλό μου, ἡ θεότης μου! Αὕτη ἡ λέξις με κατέκαιε, καὶ προσπάθησα νὰ ἀπομακρύνω αὐτὴν τῆς μνήμας μου, καὶ ἐστρεφόμην ἐπὶ τῆς κλίνης, δεῖ ἐπανήλθε πάλιν εἰς τὸν νοῦν μου, ποῖος εἶνε αὐτός ὁ εὐτυχῆς ἐρατῆς τῆς κρήνης.

Τὸ αἷμά μου ἐφλέγετο. Ἐσκεπτόμην τὸν κῆπον, τὴν κρήνην. Θὰ ὑπάγω εἰς τὸν κῆπον, ἀμέσως δὲ ἠγέρθη, ἐνεθύθη καὶ ἐξήλθον εἰς τὸν κῆπον. Ἡ νύξ ἦτο σκοτεινὴ, τὰ δὲ δένδρα μόλις ἐφαίνοντο ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἤρχετο ἐλαφρὸν ψῦχος, μετὰ τῆς νυκτερινῆς ὁρόσου. Διήλθον ὅλας τὰς δειροστοιχίας· καὶ ὁ ἐλαφρὸς ἤχος τῶν βημάτων μου με ἐστενοχώρει· ἔστην καὶ ἤκουσα πῶς ἐκτύπα ἡ καρδία μου ταχέως καὶ δυνατὰ! Τέλος, ἐπλησίασα πρὸς τὸν φράκτην, δεῖ αἰφνης εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων βημάτων μοὶ ἐφάνη δεῖ εἶδον γυναικείαν μορφήν. Ἐνέτεινα δλην τὴν δύναμιν τῶν ὀμμάτων μου καὶ συνεκράτησα τὴν ἀναπνοήν μου. Τί εἶνε; εἶπον καθ' ἑαυτόν. Βήματα εἶνε αὐτὰ τὰ ὅποια ἀκούω ἡ πάλαι ἡ καρδία μου; Ποῖος εἶνε; ἐφώνησα τέλος. Τί εἶνε πάλιν αὐτό, εἶνε γέλως; ἡ ὁ θροῦς τῶν φύλλων; Ἐρχισα νὰ φοβοῦμαι. Ποῖος εἶνε ἐδῶ; εἶπον ἐκ νέου ἠσύχως.

Καὶ ἡ λεπτοτέρα πνοὴ τοῦ ἀνέμου εἶχε παύσει· ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ ἐφάνη φωτεινὴ γραμμὴ, ἐν ἀστρον κατέπιπτε. Ἡ Ζιναΐδα ἦθέλησα νὰ φωνάζω, ἀλλὰ αἱ λέξεις ἐσίγησαν εἰς τὴν χεῖλῃ μου. Καὶ αἰσθῆς τὰ πάντα περιέβαλε σιγῇ, ὡς συμβαίνει πάντοτε εἰς τὸ μεσονύκτιον.... Καὶ ο

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ενεκα τῶν πολλῶν ἐτῶν, κατὰ τὰ ἥποια ὁ Γουλιέλμος ἐπισκέπτετο χάριν λουτρῶν τὸ Γαστῆν ἐν Αὐστρίᾳ, εἶχε καταστήσει γνωστότατος εἰς πάντας τοὺς ἐπισκεπτομένους τὸ αὐτὸ λουτρόν, πολλοὺς ἐκ τῶν ἡποίων συναντῶν ἐν τῇ περιπάτῳ, ἐχαιρέτιζε καὶ προσωμίλει πολλάκις. Πρὸ πάντων δ' ἠγάπα νὰ σταματᾷ καθ' ἑδὼν καὶ νὰ συνομιλῇ μετὰ ὠραίων κυριῶν καὶ δεσποινίδων, διότι ἦτο μέγας ἐραστὴς παντὸς καλοῦ, καὶ πρὸ πάντων τῆς γυναικείας καλλονῆς. Μεταξὺ λοιπῶν τῶν ὠραίων κορῶν, τὰς ἡποίας ἐτίμα διὰ τῆς ἡμιλίας του, ὑπῆρξε καὶ τις ἐξ Ἰγλάου τῆς Βοημίας, ἧτις συνώδευε κατ' ἔτος τοὺς γονεῖς τῆς ἐκέισε. Ὁ Γουλιέλμος πολλάκις ἐχαιρέτους τὴν ἀφράτην καὶ ῥοδόχρουν κόρην καὶ πολλάκις τῇ νύχθη καλὸν γαμβρόν, Αἴφνης πρὸ τινῶν μηνῶν λαμβάνει ἀγγελτήριον τῆς κόρης, δι' οὗ αὕτη εὐσεβάστως τῷ ἀγγέλλει τοὺς ἀρραβῶνάς τῆς μετὰ τινος ἐμπόρου κατὰ τὴν παραγγελίαν, τὴν ἡποίαν πολλάκις ὁ αὐτοκράτωρ εἶχε κάμει. Ὁ ἱπποτικὸς γέρον διετάζει εὐθὺς ν' ἀγοραστῇ καὶ τῇ ἀποσταλῆ ἐκ μέρους τοῦ λαμπρότατον κόσμημα μετὰ αὐτοκρατορικὰ σήματα καὶ φιλόφρονε συγχαρητήριον ἐπιστελῆν. Ἡ νέα ἑξαλλος ἐκ χαρῆς, ἐσπείσει νὰ ζητήσῃ ἐν τῷ ταχυδρομείῳ τὸ πᾶσα ἄνευ πολυτιμον δῶρον, διὰ τὸ νὰ φορέσῃ κατὰ τοὺς γάμους τῆς. Δυστυχῶς ὅμως, τὸ κειμήλιον δὲν ἦτο δεόντως σεσημασμένον καὶ ὁ τελωνισμὸς αὐτοῦ δὲν ἠδύνατο νὰ γείνη ἀμέσως, ὥστε ἐδέησε ν' ἀναζητηθῇ ὁ γάμος, μέχρις οὗ τελεσθῶσιν αἱ διατυπώσεις καὶ ἐλευθερωθῇ τὸ αὐτοκρατορικὸν δῶρον, διότι ἡ νύμφη οὐδὰ μὴς ἤθελε νὰ στεφανωθῇ ἀνευ αὐτοῦ. Ὑπῆρξεν ἴσως τὸ τελευταῖον τοιοῦτο δῶρον τοῦ γηραιοῦ Γουλιέλμου.

Μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν, τοὺς ἡποίους ὁ αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος ἐτίμα ἰδιαζόντως καὶ τοὺς ἡποίους ἀμα ἀνελθὼν εἰς τὴν ἐξουσίαν ὡς βασιλεὺς, συμπάρειλαθεν ὡς συνεργούς εἰς τὸ δύσκολον ἔργον τῆς ἀνορθώσεως τῆς Γερμανίας εἰς τὴν ἄλλοτε κατεῖχε θείειν ἡ γερμανικὴ αὐτοκρατορία, εἶναι καὶ ὁ φόν Ρόον. Οὗτος ἐδίδασκεν ἐπὶ εἴη πολλὰ στρατιωτικὴν γεωγραφίαν ἐν τῇ μεγάλῃ σχολῇ τῶν εὐελπίδων τῇ ἐν Serchenfeld παρὰ τὸ Βερολίνον, ἐκεῖ δὲ ἐγνώρισε καὶ ἐξετίμησεν αὐτὸν ὁ πᾶν στρατιωτικὸν κατὰσθημα ἐπιμελὲς ἐπισκεπτόμενος καὶ ἐξετάζων πρίγκηψ Γουλιέλμος. Ὅτε λοιπὸν ἐγένετο βασιλεὺς τῆς Πρωσίας, ἐξῆγαγεν ἐκ τῆς σχετικῆς ἀφανείας καὶ ἀνύψωσεν εἰς τὰ ὑπάτα ἀξιώματα τὸν Μόλτκε, τὸν Ρόον καὶ τὸν Βίσμαρκ. ὦν ὁ μὲν Ρόον καλῶς ἠκόνθη τὸ γερμανικὸν ἔθνος, ὁ δὲ Μόλτκε καλῶς μετεχειρίσθη αὐτό, ὁ δὲ Βίσμαρκ καλῶς διηύθυνεν ἐμφοτέρους, ὡς εἶπέ ποτε χαριεντιζόμενος αὐτὸς ὁ Γουλιέλμος μετὰ τὴν στέψιν του ὡς αὐτοκράτωρ, παρασημοφορῶν αὐτούς. Ὁ Ρόον ὄντως διωργάνωσε θαυμασίως τὸν γερμανικὸν στρατὸν, κατὰ δὲ τὸν

γαλλικὸν πόλεμον, ἀπώλεσε δύο υἱούς ἐν τοῖς πεδίοις τῆς τιμῆς, μὴ καταδεχθεὶς νὰ τοποθετήσῃ αὐτοὺς εἰς τὸ ἐπιτελεῖον πρὸς ἀσφάλειάν των, ὡς θὰ ἐπραττεν ἀναμφιβόλως πᾶς ἔλλος ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν. Τοῦτο ἔκαμε τὸν γηραιὸν Γουλιέλμον νὰ αἰσθάνηται διπλάσιαν εὐγνωμοσύνην πρὸς τὸν ἀκέραιον καὶ φιλοπάτριδα ὑπουργόν του, οὐδεμίαν δὲ παρέλειπε εὐκαιρίαν, ὡπως δεῖξῃ αὐτῷ τὴν ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσίν του. Ὅτε δὲ πρὸ τινῶν ἐτῶν ὁ Ρόον ἠσθένησε, καὶ ἀνηγγέλη τῷ αὐτοκράτορι ὅτι διέτρεχε τὸν ἔσχατον κίνδυνον, ὁ Γουλιέλμος ἐσπείσει νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν πιστὸν του συνεργάτην, ἵνα τὸν ἀποχαιρετήσῃ, συγκινητικώτατη δ' ὑπῆρξεν ἡ τοῦ ἀποχαιρετισμοῦ στιγμή. Ἄ! ὁ Μεγαλειότατος! ἀνεφώνησεν ὁ κλινήρης στρατηγὸς μετὰ κόπου ἀνασηκωνόμενος ἐπὶ τῆς κλίνης, ἐπὶ τῇ ἐμφανίσει τοῦ αὐτοκράτορος, ὅστις ἐσπείσει νὰ τῷ σφιγξῇ ἀμφοτέρως τὰς χεῖρας καὶ νὰ καθήσῃ πλησίον του. Ἦλθον, ἀγαπητέ Ρόον τῷ εἶπε, νὰ σὲ ἴδω καὶ σοὶ εὐχρηθῶ ταχεῖαν ἀνάρρωσιν. Ἄ! Μεγαλειότατε! ἀπεκρίθη ὁ ἀσθενὴς, εἶμαι εὐτυχίστατος ἐπὶ τῇ νέᾳ ταύτῃ εὐνοίᾳ, καὶ ἀποθνήσκω μετὰ χαρᾶς, ἀφοῦ σὰς εἶδον: διότι, μὴ ἀμφιβάλετε! τετέλεσται, μετ' ολίγων δὲν θὰ ζῶ πλέον! «Τότε, εἰτοιμάσατέ μοι κατάλυμα πλησίον σας ἐν τῷ οὐρανῷ», εἶπεν ὁ αὐτοκράτωρ, ἀδιότι καὶ ἐκεῖ θέλω νὰ εἶμεθα μαζὺ καὶ γρήγορα θὰ σὰς εὐρω», καὶ ἀσπασθέντες ἀπεχωρίσθησαν μετὰ δακρύων ἐν τοῖς ὄφθαλμοῖς. Τώρα ἠνταμώθησαν πάλιν οἱ δύο φίλοι.

Η ΤΕΧΝΗΤΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΩΝ ΡΟΥΒΙΝΙΩΝ

Νέαν καὶ σπουδαίαν κατάρκτησιν ἐποιήσατο ἡ χημεία ἐπὶ τῆς φύσεως, κατάρκτησιν, ἧτις ὀφείλεται εἰς τὸν κ. Φρεμὺ καὶ εἰς τὸν κ. Φεῖλ. Δύο μέθοδοι εἶχον τεθῆ κατ' ἀρχὰς εἰς ἐνέργειαν παρὰ τῶν κ. κ. Φρεμὺ καὶ Φεῖλ, ἀλλ' αὗται εἶχον ἀποδώσει κρυστάλλους πεταλώδεις καὶ οὐχὶ ἀκρύντως παχείς, ὥστε νὰ παραδοθῶσιν εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν. Νέα πειράματα τότε ἐγένοντο παρὰ τῶν κ. κ. Φρεμὺ καὶ Βερνέιλ. Παρητήρησαν κατ' ἀρχὰς, ὅτι ἡ χαλικίτις τῶν πηλίνων χωνευτηρίων οὐδεμίαν εἶχεν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν ἀντιδράσεων, πεισθέντες δὲ, ὅτι ἄπασαι αἱ ἐνώσεις τοῦ φθορίου ἦσαν χρήσιμοι εἰς τὸ νὰ διευκολύνωσιν τὴν ἀποκρυστάλλωσιν, ἀπεράσισαν νὰ ἐνεργήσωσιν κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον:

Λαμβάνουσι χωνευτήριον ἐκ πλατίνης καὶ μεταχειρίζονται πύρανον με φουσερόν, ὡπως ἐπιτύχωσιν ὑψηλὴν θερμοκρασίαν. Εἰς τὸ βάθος τοῦ χωνευτηρίου θέτουσιν ἐνωσιν φθορίου μετὰ χαλικίου φυσικοῦ καὶ καθαροῦ. Καλύπτουσιν ἔπειτα τὸ χωνευτήριον διὰ πλακῆς ἐκ πλατίνης, τετραπλημένης δι' ὅπῳν ἀδιοράτων. Ἐπὶ τῆς πλακῆς ταύτης ἀπλοῦσι παχὺ στρῶμα μίγματος, κατασκευασμένου διὰ τῆς καύσεως ἀμμωνιακῆς τυπτηρίας, μεμιγμένης με ὀλίγον χρωμακόν ὀξύ. Θερμαίνουσιν ἐπὶ πολλὰς ὥρας, μέχρι τοῦ λευκάζοντος ἐρυθροῦ, τὸ ἐκ πλατίνης χωνευτήριον, τὸ ἥποσον λαμβάνουσιν ἐκ τῶν προτέρων τὴν φροντίδα νὰ τοποθετήσωσιν ἐντὸς χωνευτηρίου πηλίνου ἡλειμένου δι' ἀργίλλου. Μετὰ τὴν σφοδρὰν πυράκτωσιν, ἐν τῇ βυθῷ μὲν τοῦ ἐκ πλατίνης χωνευτηρίου εὐρίσκεται τὸ φθοριοῦχον χαλικίον ἀναλελυμένον, ἀνωθεν δὲ τῆς ἐκ πλατίνης πλακῆς, τῆς τετραπλημένης δι' ἀδιοράτων ὅπῳν, τὸ στρῶμα τοῦ ρηθέντος μίγματος σχεδὸν ὀλόκληρον μετεσχηματισμένον εἰς κρυστάλλα ἀπεσπασμένα ἀλλήλων, ἀξιοσημείωτα δὲ διὰ τὴν ἐντέλειαν τοῦ σχήματος αὐτῶν καὶ τὸν ῥοδόχρουν χρωματισμόν.

Ἐννοεῖται, ὅτι ἡ ἐφεύρεσις αὕτη εἶνε μεγάλης ἀξίας, ἀποδεικνύεται δὲ, ὅτι τὸ φθοροδρικὸν ὀξύ, ἐνεργοῦν ἐν ὑψίστῃ θερμοκρασίᾳ, συντελεῖ πολὺ εἰς τὸν σχηματισμόν τῶν τοιούτων κρυστάλλων.

Εἰς τὴν ἀκρὰν τοῦ πεδίου τῆς Ἡλιουπόλεως, παρὰ τὸ χωρίον Ζάχλε φαίνεται σωρὸς λίθων, πιθανῶς ἐρείπια ἀρχαίου ὕδραγωγείου, ἅτινα οἱ Μαρωνῖται ἐκλείσαν διὰ περιτειχίσματος καὶ προσκονούσιν ὡς τὸν τάφον τοῦ Νῶε! Ἐκεῖ, λέγουσιν, ἐτάφη ὁ κατασκευαστὴς τῆς κιβωτοῦ κατὰ θερμὴν εὐχὴν, ἣν ἀπηύθυνε τῷ Κυρίῳ, ὡπως ἀναπαυθῆ ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν κέδρων. Ὁ ἰσχυρὸς Σαβκῶθ εἰσήκουσε τῆς δεήσεως τοῦ προστατευομένου του, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐν Λιβάνῳ κατάλληλος χώρος πρὸς ταφὴν, ἀλλὰ ὀλίγας στιγμὰς πρὶν ἐκπνεῦσθαι ὁ πατὴρ τοῦ Σιμ, Χάμ καὶ Ἰάφεθ, φαίνεται ὅτι ἐδοκίμασε τὸν προδότην οἶνον τοῦ ἔρους καὶ ἐγμυνώθη τὸ δεύτερον ἐνώπιον τῶν κυκλοῦντων αὐτῶν ἀγγέλων. Τὰ Χερουβείμ ἐν ἀποτροπισαμῷ ἀπέστρεψαν τὴν κεφαλὴν καὶ ὁ τιμωρὴσας τὸν Ἀδάμ, διότι ἐτόλμησε νὰ φέρῃ φύλλα συκῆς, ἐπέβαλε τῷ Νῶε ποινήν. Ὁ λόφος ὅστις ὤριστο νὰ δεχθῆ τὸ σῶμα τοῦ ἀμαρτήσαντος, ἐσφικρύνθη, καὶ ὁ τάφος πατριάρχης ἠναγκάσθη καὶ νεκρὸς νὰ διασταυρώσῃ τὰς κνήμας, ὡπως χωρίσῃ ἐντὸς μνημείου μήκους 40 μέτρων!

ΟΙ ΤΑΦΟΙ ΤΟΥ ΝΩΕ ΚΑΙ ΤΟΥ ΜΩΥΣΗΣ

Τὴν εὐχὴν τοῦ Νῶε φαίνεται ἐπαναλαβὼν καὶ ὁ Μωϋσῆς, διότι καὶ αὐτοῦ τάφοι δεῖκνυνται ἐν Συρίᾳ. Πρὸ δύο αἰῶνων, ποιμένες βόσκοντες τὰ ποιμνιά των ἐπὶ τοῦ Ἄβαραοῦ παρετήρησαν, ὅτι αἰγῆς τινες ἐξηφανίζοντο καὶ ὅτε ἐπέστρεφον ἔφερον ἐπὶ τοῦ ἐρίου των εὐωδιαν μόσχου καὶ λιθνωτοῦ. Περιέργου ὡς ἀνακαλύψαι τὴν πηγὴν τῶν ἀρωμάτων, ἐκαλοῦθησαν ἡμέραν τινὰ τὰ ζῶα καὶ, ὡ τοῦ θύματος! εἰσῆλθον ἐντὸς μυστηριώδους σπηλαίου, φιλοξενούντος τὸ λείψανον τοῦ ἐλευθερωτοῦ τοῦ Ἰσραὴλ! Ὑπὸ τοὺς σταλακκίτας, μέσῳ νέφους θυμιάματος ἐφαίνετο μνημεῖον, αὐτὸς ἡ πλάξ ἔφερε διὰ πυρίνων γραμμάτων τὴν ἀκόλουθον περιγραφὴν:

Μωϋσῆς, δούλος Κυρίου!

Οἱ ποιμένες ἐκπληκτοὶ, τεθαμβωμένοι, ἔσπευσαν ν' ἀγγείλωσι τῷ πατριάρχῃ τῶν Μαρωνιτῶν τὴν πολυτιμον ἀνακάλυψιν, καὶ οἱ πληθυσμοὶ τοῦ Λιβάνου ἔτρεχον νὰ προσκυνήσωσι τὸν μόνον θνητὸν, ὅστις ἠξιώθη νὰ ἴδῃ τὸ πρόσωπον τοῦ Σαβκῶθ ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινά. Ἄλλὰ φεῦ! δὲν ὤριστο νὰ δικτηρηθῆ μέλις ἡμῶν τὸ θαῦμα. Ὁ παπᾶς τῆς Δαμασκου, βλέπων ὅτι συνεχεῖς ἐγένοντο ἐρίδες καὶ ρήξεις μεταξὺ τῶν διαφόρων ἐκκλησιῶν τῆς Συρίας περὶ τῆς τιμῆς τῆς ἀνακαλύψεως, διέταξε νὰ τοιμασθῇ ἡ εἰσόδος τοῦ ἱεροῦ σπηλαίου. Οὐδὲν ἦττον καὶ μετὰ τὸν βανδαλισμὸν ἐκεῖνον, δὲν ἐλησμονήθη τὸ λείψανον τοῦ Μωϋσῆς: πολλοὶ ἀφίνουσι τὰ χωρία των καὶ γυμνόποδες πατοῦσι τοὺς γρανίτας τοῦ ὄρους Ἀβαραοῦ, ὡπως εἰσπνεύσωσι τὰ ἀρώματα, ἅτινα ἐξέρχωνται διὰ μέσου τῶν ρηγμάτων τοῦ τοίχου.

Ἐν Βηρυτῷ 25 Φεβρουαρίου 1888.
Ν. ΚΑΠΙΓΙΟΛΔΑΣΗΣ

Εἰς τραπέζιτης ἔχασε πέντε μετοχὰς τῆς Πιστωτικῆς.
Εἰς κῆριος τὰς εἶρε καὶ τῷ τὰς παραδίδει.
— Βλέπετε, τῷ λέγει, πᾶσα τίμια φέρθηκα.
— Ναὶ φίλε μου, σ' εὐχαριστῶ πολὺ, ἀλ' συγγαίρω.
— Καλὸ εἶ νὰ τὰ κάμω τὰ συγχαρητήρια καὶ τὰ εὐχαριστῶ. Νὰ μοῦ δώσητε τὴν ἡμοιότην μου τοῦλάχιστον ἕνα δεκαπέντε ἰσὺς ἑκατόν.
— Τί; δεκαπέντε τοῖς ἑκατόν γιὰ Πιστωτικατῆ! Πάρτε, φίλε μου, κράτησε ταῖς μετοχὰς, δὲν τῆς θέλω!

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Γνωστὴ τις Κυρία μέλλει ν' ἀπέλθῃ εἰς Ρώμην. Ἡ μαῖα ἐρχεται κρατοῦσα ἐν τῇ χεירὶ τὸν μακρινὸν αὐτῆς θύλακον. Τὸ ὄκταετὸς τῆς οἰκίας θυγάτριον, ὀνόματι Ἐλίς, παρακαλεῖ τὴν μαῖαν νὰ δεῖξῃ τὴν ἔχει ἐντὸς τοῦ θύλακου. Ἡ μαῖα θεωρεῖ τοῦτο ἀνάρμοστον καὶ λέγει ἐπομένως:

- «Τὸν θύλακον τοῦτον δὲν πρέπει νὰ ἐγγίσης.»
- «Ἄλλὰ διατὶ δὲν πρέπει;»
- «Ἐντὸς αὐτοῦ φέρω ἐγὼ εἰς ὅλα τὰ καλά παιδία τὰ ἀδελφάκια των καὶ τὰς ἀδελφούλας των.»
- «Ἐμὲ βεβαίως δὲν ἔφερες εἰς κανένα.»
- «Καὶ σὲ, εἶπεν ἡ μαῖα, ἧτις τῷ ὄντι καὶ κατὰ τὴν γέννησιν τῆς Ἐλίς ἐνήργησεν ὡς μαῖα.»
- «Ὅχι, ὄχι, τοῦτο γνωρίζω πολὺ καλά.»
- «Πόθεν λοιπὸν; λέγει ἡ μαῖα μετὰ περιεργίας.»
- «Διότι τότε δὲν ὑπῆρχεν ἀκόμη κανέν ἀδελφάκι καὶ καμμιά ἀδελφοῦλα, εἰς τὰ ἡποία σὺ ἠδύνασο νὰ με φέρῃς ὡς δῶρον.»

Πρὸ τινος ἐπισκέφθη ἡ οἰκογένειαν φιλικὴν, ἧτις εἶχεν ἡμερὸν τινὰ πελαργόν, ὅστις ἠγαπᾶτο πολὺ ὑπὸ τῶν παιδίων τῆς οἰκογενείας — καὶ διατὶ ὄχι, ἀφ' οὗ ἔφερον εἰς αὐτὰ κατ' ἔτος ἐν ἀδελφάκι ἢ μίαν

ἀδελφούλαν; Ἐν ᾧ δ' εὐρισκόμεθα ἐν ζῶντῃ συνομιλίᾳ, διακοπτόμεθα αἰφνης ὑπὸ τῆς πενταετοῦς Μαρίας, ἣτις ὤρμησε μὲ τὰ γαλανὰ τῆς μακτακίᾳ πλήρη δακρῶν καὶ ἤρχητε νὰ θρηνῇ.

«Μαμαῦ, μαμαῦ, ὁ Χάνς ἀπέθνηκε, φαντάσου Μαμαῦ, ὁ Χάνς εἶνε νεκρός! Ἄχ, ποῖος πλέον τώρα θὰ μᾶς φέρῃ ἀδελφούς καὶ ἀδελφάς;»

* *

Πόσον ἀνόητον εἶνε τὸ νὰ ἐγείρωσι προῶρως οἱ γονεῖς ἐν ταῖς τριφεραῖς τῶν παιδῶν ψυχαῖς τὴν φιλαρέσκειαν καὶ νὰ ἐμρυτεύωσιν ἐν αὐταῖς τὴν ὑπερηφανίαν τῆς τάξεώς των! Πόσον μικροὶ τινες παῖδες καμαρώνουσιν ἑαυτοὺς μετὰ φιλαρέσκειας καὶ παρατηροῦσιν ἄλλα παιδιὰ ἥττον πλουσίως ἐστολισμένα, χωρὶς νὰ αἰσθάνωνται τοῦτο, καὶ ἀκουσίως μετὰ καταφρονήσεως! Πορεύομαι κατὰ προτίμησιν εἰς τὸν βοτανικὸν κήπον τοῦ Βερολίνου πρὸς περίπατον, διότι ὁ κήπος οὗτος εἶνε, οὔτως εἰπεῖν, τὸ θέατρον ἀναριθμητῶν παιδιῶν. Ἡμέραν τινὰ βλέπω ἐκεῖ κοράσιον ἡλικίας τὸ πολὺ πέντε ἐτῶν, τὸ ὅποιον καὶ πρῶτερον ἐν ταῖς ὁδοῖς τοῦ Βερολίνου ἐνεποίησέ μοι μεγάλην ἐντύπωσιν διὰ τὸν κομψὸν ἱματισμὸν του, ἔπαιξε δὲ μετ' ἄλλου μικροῦ ἀπλῶς ἐνδεδυμένου. Ἀπέτεινα τὸν λόγον πρὸς τὸ μικρὸν καὶ ἠρώτησα πῶς ὀνομάζεται.

«Ὄνομάζομαι Ἐλισάβετ» ἀπεκρίνατο σεμνῶς.

— «Καὶ ἡ ἄλλη μικρὰ πῶς ὀνομάζεται;»

— «Κλάρα, ἀλλὰ δὲν εἶνε ἀδελφὴ μου. Ἡ ἀδελφὴ μου εἶνε ἔς τὸ σπιτί καὶ ἔχει καὶ ἐκείνη ὠραῖα ἐνδύματα ὡς ἐγώ. Μὲ τὴν Κλάραν παίζω μόνον ἐδῶ διότι ἡ ἀδελφούλα μου εἶνε ἀκόμη πολὺ μικρὰ καὶ δὲν ἔχει τὴν ἄδειαν νὰ ἔλθῃ μαζὶ μου.»

* *

Ἄστυνομικὸς κλητῆρ ζητεῖ τινὰ ἐν τινὶ παρακειμένῃ οἰκίᾳ, ἐρωτᾷ τί ἐν τῇ θύρᾳ ἱστάμενον κοράσιον, εἰς ποῖον πάτωμα κατοικεῖ ὁ ζητούμενος.

«Εἰς τὸ τρίτον, ἀλλ' εἰπέ μοι, τί τὸν θέλεις;»

— «Τοῦτο, ἀγαπητόν μου κοράσιον, δὲν μοι ἐπιτρέπεται νὰ εἶπω.»

— «Τί λοιπὸν! δὲν ἐπιτρέπεται νὰ λέγῃ κανεὶς ὅτι ἤξεύρει;» ἠρώτησε μετ' ἐκπληξέως ἡ μικρὰ.

* *

Διηργόμεθα ἐφ' ἀμάξης τὴν ἐξοχὴν καὶ ἐφθάσαμεν εἰς δάσος ἑλατῶν. Κατὰ τὴν πορείαν, ἡ μικρὰ Ὀλγα ἐκτύπα ἀείποτε τὰ πλαμάκια καὶ ἀνεφώνει ἐκάστοτε:

— Ἄχ, αὐτὰ τὰ πολλὰ καὶ ὠραῖα χριστόδενδρα! θὰ τὰ ἀνάψουν ὅλα αὐτὰ τὰ Χριστούγεννα; Ἄχ, τί ὠραῖα ποῦ θὰ εἶνε! Πόσον ἤθελα νὰ εἶμαι τότε ἐδῶ!

* *

Ἐν τῷ ζῳολογικῷ κήπῳ τοῦ Βερολίνου.

Ἡ Μήτηρ. «Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος πέρνει τὰ ἄτακτα παιδιὰ.»

Κοράσιον. «Θὰ πάρῃ καὶ ἐμὲ, ἔν δὲν κάθημαι φρόνιμα;»

Μήτηρ. «Βεβαιότατα. Καὶ τότε, θὰ μοι φέρῃ ἐν ἄλλο Ἐλεναί.»

Κοράσιον. «Καὶ τί θὰ κάνῃς λοιπὸν σὺ»

Μήτηρ. «Θὰ κλαίω, διότι σὲ ἀγαπῶ καὶ δὲν θέλω ἄλλο Ἐλεναί.»

Κοράσιον. Τότε ἤμπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ κρατήσῃ διὰ τὸν ἑαυτὸν τοῦ τὸ ἄλλο Ἐλεναί καὶ νὰ ἀφήσῃ ἐμὲ εἰς τὴν Μαμαῦ. Καὶ δὲν θὰ κάνῃ λοιπὸν τὸ ἄλλο Ἐλεναί ποτὲ ἀτάξιας;

* *

Ἀναχωροῦσα εἰς τὸ λουτρόν, λέγει ἡ μήτηρ εἰς τὴν ὑπερέτριαν: Κατὰ τὴν ἀπουσίαν μου δὲν ἔχεις πολλὴν ἐργασίαν, δύνασαι ἐπομένως νὰ διδασχθῇς εὐλόως παρὰ τῆς μαγείρου τὴν μαγειρικὴν.

Κατὰ δὲ τὴν ἐπιστροφήν, εὐρέθη ὅτι ἡ Μίνα δὲν ἔμαθε νὰ μαγειρεύῃ: τὸναντίον δὲ, ζητεῖ τὴν ἀπόλυσίν της, διότι προτομιμάζεται νὰ νυμφεθῇ. Ἄλλ' ἡ ἐξάετις Ἀλεξάνδρα δὲν δύναται νὰ κρύψῃ τὸ φρόνημά της, καὶ ἐκφράζεται πρὸς τὴν μητέρα της περὶ τῆς ὑπηρετίας ὡς ἔξῃς:

«Ἄφ' οὐ πλέον ὁ πατέρας συχνὰ δὲν εἶνε εὐχαριστημένος μετ' ὅσον φαγητόν, ἃν καὶ ἔχωμεν ἰδιαιτέραν μαγείρισσαν, τί θὰ εἶπῃ τῆς Μίνας ὁ ἄνδρας διὰ τὸ φαγητόν;»

* *

Ἡ αὐτὴ Ἀλεξάνδρα εἶνε ἐξ ἐκείνων τῶν παιδιῶν, τὰ ὅποια παιδαγωγοῦσι τοὺς γονεῖς των. Ὅτε ἐσπέραν τινὰ ἡ μήτηρ αὐτῆς, μέλλουσα νὰ μεταβῇ εἰς χορὸν, ἔρχεν ἐνδύθῃ τὴν τοῦ χοροῦ ἐνδυμασίαν καὶ εἰδείχθη τὴν πρώτην φορὰν εἰς τὸ χοράσιον ἐν τοιοῦτῳ περιέρῳ καλλωπισμῷ, ἔλαβε τὴν ἐξῆς ἀπόκρισιν εἰς τὸ ἐρώτημά της. «Πῶς σοῦ φαίνομαι, Ἀλεξάνδρα;» — «Σὰν τρελλή, μητέρα!

* *

Εἰς τὴν αὐτὴν Ἀλεξάνδραν ἐνεπνευσεν ἡ μήτηρ θάρρος καὶ ἀφοσίαν. Καταφρονεῖ πᾶσαν δειλίαν.

Ἡμέραν τινὰ καίει τὴν χεῖρά της ἀρκετὰ σπουδαίως ἐν τινὶ δημοσίῳ καταστήματι. Ὡχρῖα καὶ δάκρυα τὰ χεῖλη της, οὐδὲν ὅμως λέγει, οὐδὲ δακρύει. Ἡ μήτηρ παρατηρεῖ τοῦτο καὶ λέγει: «Πρέπει νὰ σοι προξενεῖ πολὺν πόνον διὰ τὸν λοιπὸν δὲν κλαίεις; εἰ σοι παρέχῃ ἀνακουρίσιν τὸ κλαῖμα, κλαῖε καλῆτερον.»

«Πονεῖ πολὺ, ἀλλὰ πῶς νὰ κλαύω ἐδῶ, ὅπου τόσοι πολλοὶ ἄνθρωποι ἤμποροῦν νὰ με ἴδουν; καὶ ὕστερα; μετ' ὀλίγον γίνομαι πλέον ἐπὶ τὰ ἐτῶν!»

* *

Ἡ Καλλιόπη, ἡ μικρὰ ἐξαδέλφη τῆς Ἀλεξάνδρας καὶ τῆς Ἐλίτζης, ἀποκρούει ἐπανειλημμένως μετὰ ἰδιοτροπίας τὴν πρότασιν ἐκείνων νὰ μάθῃ τὸ ἄσμα «Μὴ με λησμονεῖ», τὸ ὅποιον ἡ μήτηρ πολὺ εὐχαρίστως ἐπεθύμει νὰ τῆς τὸ διδάξῃ. Ἡμέραν ὅμως τινὰ, ὅτε ἡ παιδαγωγὸς της, ἦν πολὺ ἡγάπα, παραιτηθεῖσα ἀπεχαιρέτα τὴν οἰογένειαν, αἰφνης ἀναφανεῖ ἡ Καλλιόπη.

«Μαμαῦ, τώρα θέλω νὰ μάθω τὸ ἄσμα: Μὴ με λησμονεῖ.»

— Διατί, παιδί μου;

— Διότι, τώρα θὰ σκέπτομαι καὶ κάτι, ὅταν, το τραγοῦδῶ.

* *

Ἡ Ἐλισάβετ πολλὰκις ἤκουσε τὸν πατέρα της λέγοντα. «Ἐὰν ἔλθω ἄλλην μίαν φορὰν εἰς τὸν κόσμον, θὰ γίνω ἐπίσκοπος. Μίαν ἡμέραν ἐδάρη ὑπὸ τῆς μητρὸς, καὶ ἀναστεινάξασα λέγει: «Στάσου, Μαμαῦ! Ἐὰν ἄλλην μίαν φορὰν ἔλθω εἰς τὸν κόσμον, θὰ γίνω Μαμαῦ, καὶ τότε θὰ εἶ δένω!»